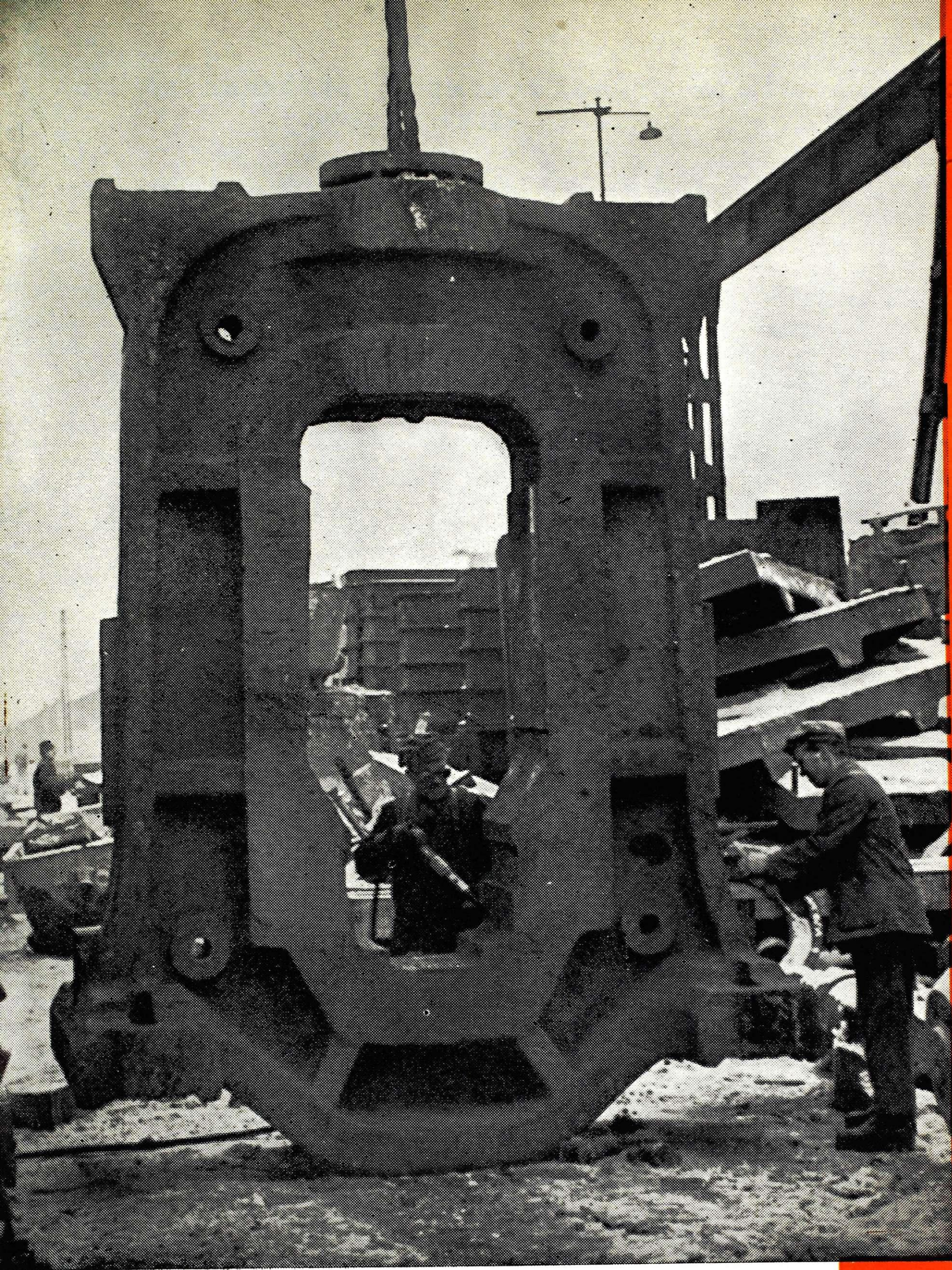

1956

3

ŽELEZAR

Izdaja Tovarniški odbor
Sindikalne podružnice ZJ

Ureja uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Janko Burnik
Obrtniška 31

Naslov uredništva:

Uredništvo »Železarja«
Kazina — Železarna Jesenice
Int. tel. 271

Dopise in fotografije
pošiljajte na naslov uredništva
do vsakega 10. v mesecu
Rokopisi se ne vračajo

Tiskala
tiskarna »Gorenjski tisk«
v Kranju

Klišeje izdelala
klišarna »Gorenjskega tiska« v Kranju

Slika na naslovni strani:
Izdelava modela kalupa in odlitje
valjčnega stojala za hladno valjarno
tanke pločevine

Novosti Strokovne knjižnice ŽJ

Razdelilnik strokovnih revij
in časopisov Železarne Jesenice 1953

Arhitekt
Arhiv za pravne in društvene nauke
Arhitektura
Bilten — dokumentacija stručne literature B-E
Borba (Zagreb)
Delavska enotnost
Ekonomist
Ekonomska revija
Ekonomika preduzeća
Elektrotehniški vestnik
Elektrotehničar
Ekonomski bilten
Elektroprivreda
Ekonomska politika
Delo in varnost
Finansijske
Gospodarski vestnik
Glas Gorenjske
Gradbeni vestnik
Index
Informativni bilten
Informator
Kemija v industriji
Kronika
Livarski vestnik
Ljubljanski dnevnik
Ljudska pravica
Ljudska uprava
Mesečni bilten NB
Nova administracija
Narodno vatrogastvo
Naši razgledi
Obzornik za matematiko in fiziko
Organizacija rada
Planinski vestnik
Priroda, človek in zdravje
Primorski dnevnik
Polet
Privredni pregled
Pronalazaštvo
Prcteus
Prometni vestnik
Pravnik
Radioamater
Savremeno vatrogastvo
Samouprava socialnega zavarovanja
Slovenski poročevalec
Službeni glasnik
Socialistična misel
Socijalna politika
Statistična revija
Statistički bilten
Tehnika
Tarif.-transp. vestnik
Transportna služba

Tehnički pregled
Tovariš

Uradni list FLRJ
Službeni list FNRJ
Uradni list LRS
Uradni vestnik okraja Kranj
Varilna tehnika
Vestnik slov. železničarjev
Zaštita materiala
Železnice
Življenje in tehnika

Inozemske strokovne revije za
leto 1956

Metalurgija:

Archiv für Eisenhüttenwesen (mesečnik)
Stahl und Eisen (štirinajstdnevnik)
Giesserei (štirinajstdnevnik)
Der Schottbetrieb (mesečnik)
Revue de Metalurgie (mesečnik)
La Metallurgia italiana (mesečnik)
Journal of the Iron and Steel Institute Iron and Steel (mesečnik)
The Iron Age (tednik)
Metal Progress (mesečnik)
Blast Furnace and Steel Plant (mesečnik)
Journal of Metals (mesečnik)
Quarterly Bulletin of Steel Statistics for Europe Radex Rundschau (četrtletno)

Strojništvo:

VDI — Zeitschrift (trikrat mesečno)
Maschinenwelt und Elektrotechnik (štirinajstdnevnik)

Energetika:

BWK — Brennstoff, Wärme, Kraft (mesečnik)
BBC Mitteilungen (mesečnik)
»Elin« Zeitschrift (mesečnik)
ETZ Zeitschrift AB (štirinajstdnevnik)

Kemija:

Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie
Zavodskaja laboratorija (mesečnik)
Žurnal analytič. himii (mesečnik)
Analytical Chemistry (mesečnik)

Varilci:

Die Schweisstechnik (mesečnik)
Schweissen und Schneiden (mesečnik)

Razno:

Neue Zürcher Zeitung (dnevnik)

Tehničnemu direktorju **ŽELEZARNE** *za njegov življenjski jubilej*

Tehnični direktor ing. Rebek Konstantin je 11. marca dopolnil 65 let življenja in 30 let neprekinjenega službovanja v našem podjetju.

Ing. Rebek je bil rojen 11. marca 1891 kot sin ugledne in zavedne slovenske družine v Trstu. Ob rojstvu so mu kumovali ognjeni zublji plavžev, nekdanje naše železarne v Škedenju in tako so mu že v zibelki rojenice določile njegov poklic. Po končani gimnaziji se je res vpisal na montanistično visoko šolo v Leobnu. Njegov studij pa je prekinila prva svetovna vojna. Kot artiljerist se je boril v Karpatih, kjer je prišel tudi v rusko ujetništvo. Po dolgih letih ujetništva v Rusiji, ki jo je prepotoval podolgem in počez, se je po končani vojni vrnil domov. Nadaljeval je prekinjene študije in l. 1926 v Leobnu diplomiral za inženjerja metalurgije.

Njegova nacionalna zavest je bila močnejša od domotožja. Ni se vrnil v svoj rodni Trst, ki je bil pod italijansko okupacijo, pač pa si je izbral Jesenice za svoj drugi dom, kot jih sam imenuje.

Kot mlad inženjer je nastopil leta 1926 službo asistenta v jeklarni. Martinarjem in martinarni je ostal zvest polnih 27 let. Bogati spomini ga vežejo na to dobo. Menjale so se prilike, menjali gospodarji, toda pod njegovim strokovnim vodstvom je nenehno rasla martinarna, ki se je iz majhnega obrata razvila v sodoben obrat. Direktor Rebek je vzgojil tudi dolgo vrsto metalurgov, saj je danes v vsej FLRJ težko najti inženirja martinarja, ki mu on ni bil učitelj. Od njega so vsi črpali svoje martinarsko in življenjsko znanje in zato se ga je upravičeno prijel vzdevek „oče martinarjev“.

V priznanje njegovemu delu je bil ing. Rebek l. 1953 imenovan za tehn. direktorja Železarne. Svoje odgovorno in težko delo opravlja še vedno z njemu svojsko mirnostjo in premišljenostjo.

Na predvečer njegovega rojstnega dne mu je

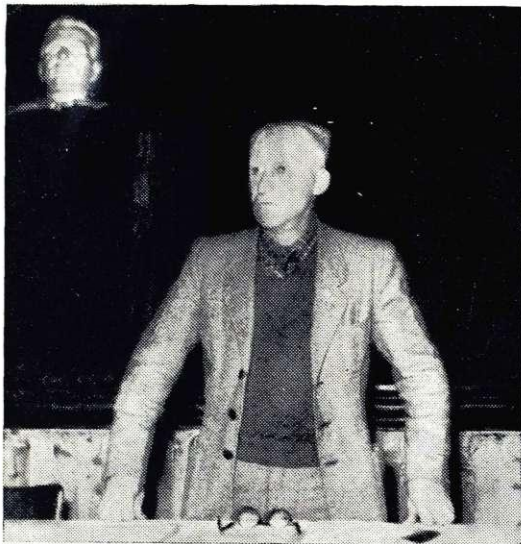
Ing. Konstantin Rebek

uprava podjetja, skupno z Društvom inženirjev in tehnikov, priredila v počastitev njegovega praznika skromen družabni večer. Čestitkam, ki jih je ob tej priliki prejel, se danes pridružuje tudi uredništvo našega lista. Našemu najstarejšemu in najpopularnejšemu inženirju-metalurgu želimo, da bi še dolgo vrsto let ostal naš direktor.

Srečno!

Naš razgovor s predsednikom delavskega sveta

V zvezi s predstoječimi volitvami je sodelavec našega lista zaprosil predsednika Delavskega sveta Železarne Jesenice naj mu odgovori na nekatera vprašanja, ki se nanašajo na delo DS in ODS v zadnjih dveh letih. Predsednik DS Železarne Jesenice tov. Janko Smolej se je vabilu odzval, o dvelet-

Janko Smolej — predsed. delavskega sveta Žel. Jesenice

nem delu organov delavskega upravljanja v našem delovnem kolektivu pa nam je povedal tole:

„Poteklo je dve leti, odkar je bil izvoljen delavski svet v Železarni in 24 obratnih delavskih svetov. Lahko bi dejal, da je bilo delo v našem delavskem svetu zelo razgibano, manjkalo pa tudi ni težav, le-te smo uspešno premagovali in z delom organov delavskega upravljanja sem zadovoljen. Težave smo imeli v glavnem glede investicij, kar pa se tiče obratnih delavskih svetov, pa so svoje delo opravljali dokaj dobro. Res je, da se je širši krog v Železarni dobro zavedal pomena organov delavskega upravljanja, res pa je tudi, da so se delavci v vse premajhnem številu udeleževali tako zasedanj delavskega sveta Železarne kakor tudi zasedanj obratnih delavskih svetov. Trdno sem uverjen, je nadaljeval tov. Smolej, da se bo v bližnji bodočnosti povečalo zanimanje delavcev za tematiko dela delavskih svetov, posebno takrat, ko bodo obratni odnosno grupni delavski sveti imeli večje kompetence, kakor pa jih imajo danes, saj bodo le-ti predvidoma dobili v upravljanje vsa

materialna sredstva, kar pomeni, da bodo delavski sveti po obratih, odnosno grupah, na ta način prišli do večje veljave.

Ko že govorim o delu organov delavskega upravljanja, tedaj se moram pohvalno izraziti o delu komisij. Imeli smo štiri komisije in sicer finančno komisijo, dalje komisijo za družbeni plan in proizvodnjo, komisijo za investicije in novogradnje ter komisijo za organizacijska vprašanja. V omenjenih komisijah so bili tovariši, ki so bili izbrani neposredno iz kolektiva, v vsaki od teh komisij pa je bilo dve tretjini članov DS (podjetja). Komisijam so pri delu vsestransko pomagali tudi strokovnjaki, tako da so le-te lahko predložile izdelane predloge delavskemu svetu v potrditev. Pametno in nujno potrebno bi bilo, da bi tudi novi delavski svet, ki ga bomo izvolili 12. aprila, obdržal tak način dela, kazalo pa bi tudi število teh komisij povečati, seveda, če bo to potrebno.

V zanimivem razgovoru je tov. predsednik nadaljeval in povedal svoje mišljenje o novi strukturi, o kateri se je govorilo na zadnjem zasedanju DS. Prav je, da smo se odločili za spremembo strukture organov delavskega upravljanja. Ne bo odveč, če povem, da so bili sedanji delavski sveti vse preveč obširni in neokretni. To velja predvsem za naš delavski svet podjetja, ki je štel 101 člana, v resnici pa je bilo približno eno tretjino članov, ki niso dosti posegali v razpravo, ki pa je bila kljub temu na številnih zasedanjih zelo razgibana.

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta je bilo precej govora o novi strukturi delavskih svetov. Do neke mere je prav, da bi na Javorniku imeli en sam delavski svet, predvsem zaradi lažje razdelitve amortizacijskega fonda. Po drugi strani pa bi omenjeni delavski svet vendarle bil preobširno telo, saj je dobro znano, da v grupo valjarn spadajo obrati, ki štejejo skupno nad 2000 delavcev. Delavski svet se je tokrat odločil za 3 delavske svete in upati je, da bo tak način dela organov delavskega upravljanja pomenil korak naprej v razvoju delavskega upravljanja v Železarni.

Ob zaključku svojega izvajanja je tov. Smolej omenil še nekaj najvažnejših nalog novih organov delavskega upravljanja. Poleg tega, da bo novi delavski svet sprejel družbeni plan in zaključni račun podjetja, pa bo moral posvečati vso skrb in pozornost tudi krepitvi odnosno utrjevanju delavskih svetov v obratih, v še večji meri kot doslej pa bo moral skrbeti za to, da bo

v podjetju res dobro urejena organizacija dela. Ko že govorim o nekaterih najvažnejših nalogah, ki jih bo imel delavski svet podjetja in obratni delavski sveti v obratih, tedaj ne smemo pozabiti na to, da je vso našo dejavnost treba usmeriti k dvigu večje storilnosti dela. Tov. Smolej pravi, da je dobra organizacija dela v podjetju na eni strani in večja storilnost na drugi strani porok, da bomo na Jesenicah dosegli boljše življenjsko raven delavstva. Za

dosego tega namena pa bo treba napeti vse sile in zaupati v delo organov delavskega upravljanja, katere bomo volili v bližnji bodočnosti. Organi delavskega upravljanja v našem podjetju, predvsem pa obratni delavski sveti, bodo morali skrbeti za to, da se otresejo drobnega dela, v večji meri pa se bodo morali zanimati za to, da bodo naši delavci seznanjeni z njihovim delom, tako da bo udeležba na zasedanjih boljša kakor doslej.

XXIV. zasedanje delavskega sveta

Na XXIV. zasedanju delavskega sveta Železarne Jesenice, ki je bilo v torek, dne 13. 3. 1956, so člani CDS obravnavali priprave za volitve v nove organe delavskega upravljanja.

V zvezi z razpravo o novi strukturi organov delavskega upravljanja v našem delovnem kolektivu, je bilo podanih več predlogov. Člani delavskega sveta so bili namreč mnenja, da je sedanjí delavski svet v Železarni Jesenice preobširno telo, hkrati pa bi ne bilo odveč če bi napravili tudi reorganizacijo obratnih delavskih svetov in bi njihovo število zmanjšali od sedanjih 24 na 11 ODS.

Predsednik Tovarniškega odbora sindikata Železarne Jesenice je obrazložil prvi predlog sindikalne organizacije, ki se nanaša na zmanjšanje števila novoizvoljenih članov delavskega sveta. Na osnovi predloga sindikalne organizacije v podjetju bi z volitvami, ki bodo v prihodnjem mesecu, reorganizirali tudi sedanjo strukturo delavskih svetov. Tako bi imeli 11 delavskih svetov in sicer:

V obratih Plavž, Jeklarni, Profilni valjarni, Pločevinski valjarni, Vzdrževalni obrati Javornik, predelovalni obrati, Promet, Energija, Vzdrževanje Jesenice, Šamotarna in v obratu Livarna.

Predlogu, ki ga je v imenu sindikalne organizacije podal tov. Pintar, je sledil predlog upravnega odbora v našem podjetju, ki pa v glavnem predvideva za grupo valjarne le en sam delavski svet z pripombo, da bi ga bilo treba dobro proučiti pred realizacijo. V kolikor bi bil sprejet predlog upravnega odbora, bi v tem primeru bil delavski svet grupe valjarn manjši centralni delavski svet, saj bi zajemal 2100 delavcev, zaposlenih v obratih, ki so v sklopu proizvodne grupe valjarn. Obratni delavski sveti pa naj bi predvidoma imeli od 15—35 članov.

Samo ob sebi je razumljivo, da so predlogi o novi strukturi organov delavskega

upravljanja v Železarni sprožili razpravo, ki je bila zelo pestra in razgibana.

Tov. Klinar iz mehanične delavnice je bil mnenja in je predlagal, da bi predsedniki obratnih delavskih svetov avtomatično prišli v sestav centralnega delavskega sveta Železarne. Tov. Pintar je pojasnil, da tu ni kakšnih posebnih zakonitih predpisov, paziti pa je vsekakor treba pri izbiranju tovarišev, ki bodo kandidirali v CDS, tako da bomo zajeli v kolikor je mogoče najboljši kader.

V svoji razpravi je obratovodja Vzdrževalnih obratov tov. Iskra bil mnenja, da bi na Javorniku osvojili sistem treh delavskih svetov. Po njegovem mnenju bi ob skupnem reševanju problemov valjarne ne mogle v zadostni meri skrbeti istočasno tudi za probleme vzdrževalnih obratov na Javorniku. Tov. Iskra se pridružuje predlogu sindikalne organizacije.

Tov. Pintar pripominja, da je treba družbeno upravljanje približati proizvajalcu. Vendar bi bilo napačno misliti, da bi z reorganizacijo delavskih svetov, delavsko upravljanje oddaljili od naših delavcev, potrebno pa bo sklicevati tudi obratne konference.

Tov. Odlasek se v glavnem pridružuje predlogu sindikalne organizacije in pravi, da je iz prakse razvidno, da se je v posameznih ODS reševalo probleme po svoje, včasih celo v nasprotju z samo linijo podjetja. Po mnenju govornika naj bi grupa valjarn imela 3 ODS, Javornik IV pa naj bi se razdelil sorazmerno po skladiščnih službah. V nadaljevanju razprave so sodelovali še tov. ing. Knez, tov. Strumbl, tov. Iskra in drugi.

Direktor podjetja tov. Kristan je v svoji razpravi obrazložil delo obratnih delavskih svetov, ki naj bi se po njegovem mnenju odvijalo v sklopu obratnih grup. Tov. ing. Čizman se pridružuje predlogu upravnega odbora in je bil mnenja, da bi v primeru delitve organizacijske strukture organov de-

lavskega upravljanja na Javorniku težko prenesli kompetence na ODS.

Predsednik CDS tov. Smolej je dal predloge na glasovanje. CDS je v celoti potrdil prvi predlog sindikalne organizacije našega podjetja, da se število članov novega CDS skrči od 101 na 67.

V zvezi z drugim predlogom o reorganizaciji obratnih delavskih svetov pa je bil izglasovan predlog 11 delavskih svetov, ki ga je prav tako predložila sindikalna organizacija.

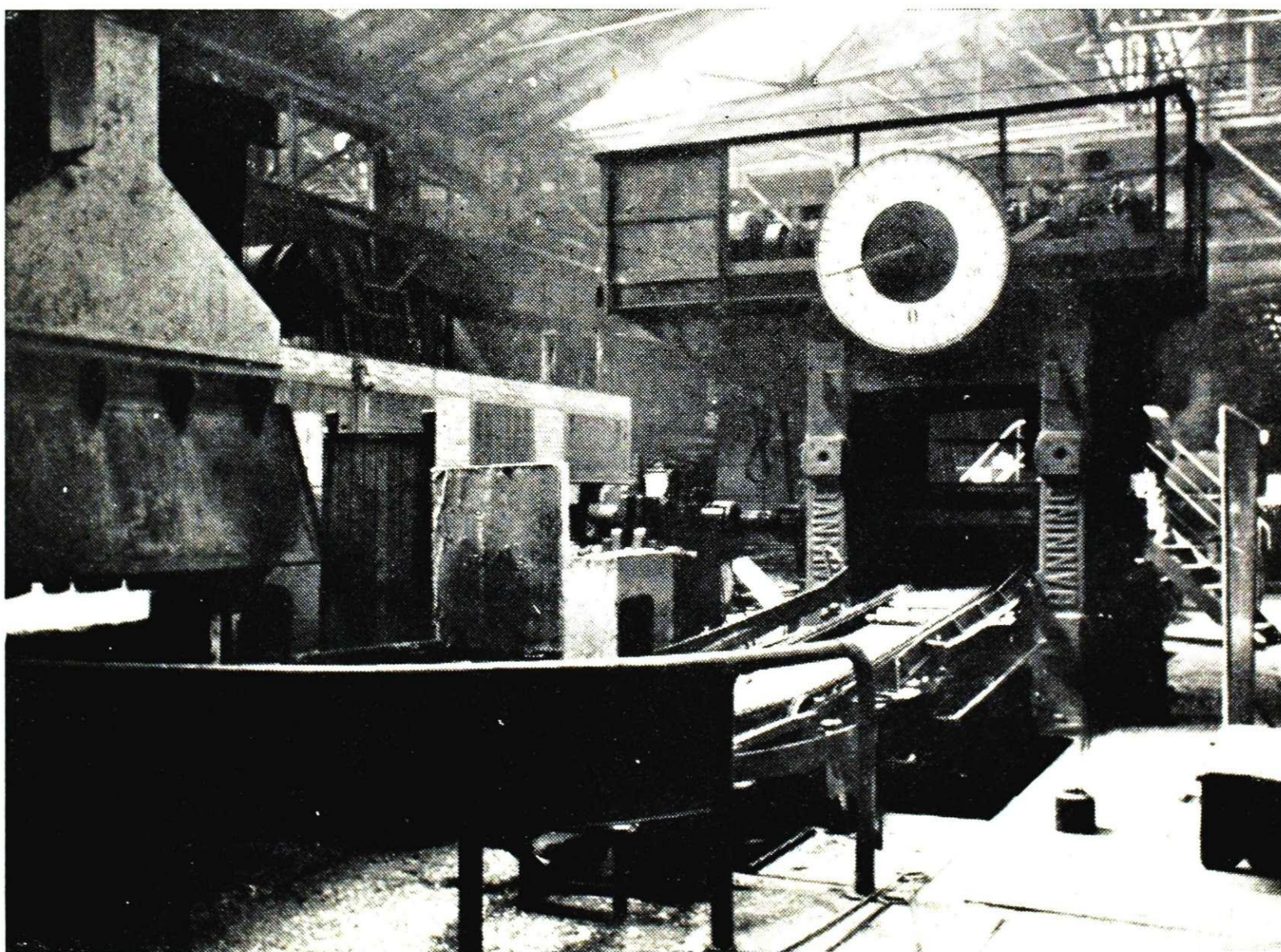
V nadaljevanju zasedanja, je DS izglasoval še dva predloga in jih soglasno potrdil in sicer, da organizacijska komisija pripravi spremembo pravil v podjetju, ki je nastal spremembo pravil v podjetju, ki je nastala na podlagi organizacijske spremembe organov delavskega upravljanja.

Volilno komisijo, ki bo opravljala svoje delo na dan volitev pa bodo sestavljali naslednji tovariši:

1. Janko Burnik, predsednik komisije,
2. Fortuna Stanko, tajnik,
3. Brun Viktor, član,
4. Mugerli Stane,
5. Treven Franc,

V zvezi s tehnično izvedbo volitev je bila na XXIV. zasedanju delavskega sveta imenovana tudi komisija za sestavo volilnih imenikov. Člani komisije so: Cegnar Cilka, Popov Robert in Likovič Lojze.

V drugem delu zasedanja so člani delavskega sveta obravnavali prošnjo ObLO Jesenice za brezplačen prenos drobilca kamena, ki je že izločen iz osnovnih sredstev našega podjetja. Sklenjeno je bilo, da se drobilec kamena proda za 20.000 dinarjev.

Trio ogrodje v mehanizirani valjarni tanke pločevine

Sklepi XXIV. rednega zasedanja delavskega sveta

1. Število članov Delavskega sveta se zniža od 101 na 67.

2. Organizacija obratnih DS se spremeni tako, da se formirajo obratni DS po grupah obratov in sicer:

1. Plavž
2. Jeklarna
3. Profilne valjarne (Jvk. I., žič. valj. in jeklovlek)
4. Pločevinske valjarne (Jvk. II., valj. 2400, Javornik IV)
5. Vzdrževanje Javornik
6. Predelovalni obrati (žičarna, hlad. valjarna, žebeljarna, cevarena, elektrodni oddelek)
7. Promet — Transport
8. Energija
9. Vzdrževanje Jesenice (Mehanična delavnica, konstrukcijska delavnica, elek. delavnica in gradbeni oddelek)
10. Šamotarna
11. Livarna

3. Organizacijska komisija skupno s sindikalno organizacijo podjetja pripravi spremembe pravil v zvezi s spremembo v delavskem upravljanju.

4. Volitve Delavskega sveta podjetja in delavskih svetov grup obratov se razpišejo za 12. april 1956.

5. Volitve bodo po volilnih enotah s 26 volišči. Vsak obrat voli svoje člane v CDS in ODS po sledečem razporedu:

	v CDS	v ODS grupe
I. Plavž	4	15
II. Jeklarna	5	21
elektropeč	1	4
III. Profilne valjarne		
Javornik I	7	23
žična valjarna	2	7
jeklovlek	1	5
IV. Pločevinske valjarne		
Javornik II	4	14
Valjarna 2400	2	9
Javornik IV	1	2
V. Javornik		
vzdrževanje	4	15

v CDS v ODS grupe

VI. Predel. obrati		
žičarna — Hlad. valj.	5	15
žebeljarna	1	5
cevarena	1	6
elektrod. oddelek	2	5
VII. Energija	2	15
VIII. Vzdrž. Jesenice		
Meh. delavnica	3	10
Konstruk. del.	2	7
Elektro delavnica	2	5
Gradb. oddelek	2	9
IX. Promet. odd.		
Promet	3	14
Transport	2	7
X. Šamotna	2	15
XI. Livarne	2	15
OTK	2	
Komunalni odd.	1	
Glav. pisarna, personala, garaža		
MIS	2	
OZOD, kapital. izgr., nabava, nadzor. in gasilci	2	

6. V volilno komisijo se izvolijo:

Burnik Janko	kot predsednik
Fortuna Stanko	kot tajnik
Brun Viktor	kot član
Murgele Stane	kot član
Treven Franc	kot član

7. V komisijo za sestavo volilnih imenikov se izvolijo:

Cegnar Cilka	kot predsednik
Popov Robert	kot član
Likovič Lojze	kot član

8. Upravi komunalne službe na Jesenicah se odproda drobilec kamenja s kapaciteto 10 t na 8 ur, kateri je že izločen iz osnovnih sredstev podjetja in sicer za 20.000 din.

9. Iz fonda dodatnih plač se krije vsota 683.200 din za nabavo zdravstvenih izkaznic.

10. Pritožba tov. Marije Treven, delavke obrata plavž se zavrne in disciplinski odpust potrdi.

DOPIŠUJTE V »ŽELEZARJA«

Z občnega zbora društva inženirjev in tehnikov na Jesenicah

V mesecu marcu je bil v prostorih tovarniške kazine 11 redni letni občni zbor Društva inženirjev in tehnikov bivšega okraja Radovljice. Občnemu zboru je prisostvovalo 70 članov društva, predstavniki zunanjih sekcij in zastopniki delavskega upravljanja v Železarni, kakor tudi predstavniki družbenih in političnih organizacij občine Jesenice. Svoje predstavnike so poslali tudi Republiški odbor DIT, Metalurški inštitut v Ljubljani in DIT Kranj.

Iz podanih poročil o enoletnem delovanju DIT je bilo razvidno, da je društvo uspešno delovalo kljub precejšnjim težavam. V društvu delujejo naslednje sekcije: Metalurška sekcija, Strojna sekcija, Elekt. energ. sekcija, Gradbena sekcija, Kemična sekcija in Gozdarska sekcija.

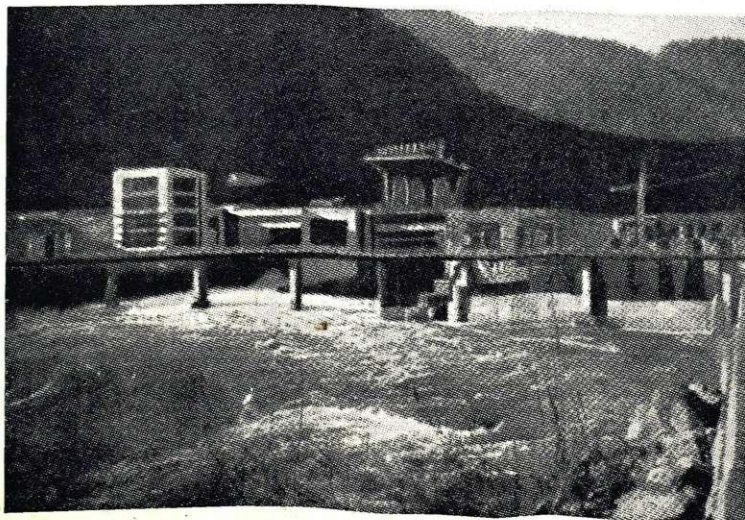
V lanskem letu je društvo organiziralo vrsto uspešnih predavanj, člani DIT pa so kolektivno obiskali tudi predavanje v Ljubljani. Predavanja so bila visoko kvalitetna, saj so predavali domači in inozemski strokovnjaki: dr. Wortmann iz Düsseldorfa, prof. ing. Uran iz Ljubljane, prof. Granjon iz Pariza in drugi. Poleg strokovnih predavanj so organizirali tudi poučne ekskurzije. Tako so si člani društva ogledali razstave, ki so bile v lanskem letu prirejene na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani in sicer: Go-

spodarsko in obrtniško razstavo, dalje razstavo 10 let gradbeništva LRS in mednarodno razstavo telekomunikacij. Zanimiva je bila tudi jubilejna razstava v Kropi ter obisk v rudarskih Trbovljah in v tovarni rotopapirja v Videm-Krško.

Metalurška sekcija je ena izmed najbolj aktivnih sekcij. V njenem sestavu je vključenih 67 inženirjev, tehnikov in delovodij. Sekcija je organizirala zanimivo predavanje tov. Terseglava „Problematika proizvodnje plemenitih vrst jekel v FLRJ“ in ko referat istega avtorja „Potrebe in današnje stanje proizvodnje kvalitetnih jekel“, ki ga je imel na Kongresu rudarskih in metalurških inženirjev v Hrastnici pri Sarajevu v maju 1955. Člani metalurške sekcije so bili vsestransko aktivni in so napisali nekaj dobrih prispevkov v republiško glasilo DIT „Nova proizvodnja“. Ko je že govora o delovanju sekcij pri društvu, tedaj naj omenimo še delo strojne sekcije, ki je po številu članstva ena izmed najmočnejših sekcij v društvu. Člani omenjene sekcije niso počivali, pač pa so organizirali diskusijsko večere, udeleževali pa so se tudi predavanj in poučnih ekskurzij.

V živahni razpravi, ki je sledila podanim poročilom, se je govorilo tudi o ostalih sekcijah, ki delujejo v društvu. Veliko so go-

HE Vuhred je začela z obratovanjem

Hidroelektrarna Vuhred je pretočna elektrarna, zgrajena po stebrskem sistemu, s tremi kaplanovimi turbinami z vertikalno osjo.

Pri nominalnem padcu $H = 17,4$ m razvija ena turbina pri nominalni vodni množini $Q = 137 \text{ m}^3/\text{sek}$ 27.650 KM. Na zgornjem koncu turbinske osi je direktno priključen generator dežnikaste tipe moči 22 MVA pri napetosti 10,5 kV.

Generator je vezan na 110 kV republiško omrežje preko transformatorja 115,5/10,5 kV in moči 25 MVA. Letna proizvodnja energije na pragu elektrarne po postavitvi vseh treh agregatov bo znašala 360 milj. kWh, kar znaša 21% celotne produkcije dravskih elektrarn nad Mariborom. Generatorji in turbine so domač izdelak.

Novo hidroelektrarno v Vuhredu so odprli dne 17. marca 1956. Otvoritvi hidrocentrale v Vuhredu so prisostvovali številni zastopniki ljudske oblasti, kakor tudi zastopniki našega podjetja in sicer tov. ing. Sikošek Dušan, dalje tov. ing. Arzenšek Ivan in tov. Valentin Erjavšek.

vorili o delovanju varilne sekcije, ki šteje 45 članov. O delu omenjene sekcije je poročal ? ? ? ? . Imeli so precej težav, vso svojo dejavnost pa so usmerjali k strokovnemu izobraževanju svojih članov, na diskusijskih večerih pa so obravnavali vsakodnevne probleme, sekcija pa je prav tako preko svojih članov pomagala pri reševanju varilske problematike.

Ob zaključku občnega zbora je bil izvoljen nov upravni odbor društva, ki ga je vodil predsednik ing. Dušan Sikošek, spre-

jeli pa so tudi vrsto sklepov, med njimi tudi sklep o preimenovanju društva, tako da se bo društvo odslej imenovalo „Društvo inženirjev in tehnikov Jesenice“, v ostalih krajih bivšega okraja Radovljica pa bodo organizirali terenske aktivne DIT, v kolikor bodo zato dane možnosti.

Navzoči člani so počastili življenjski jubilej svojega člana — tehničnega direktorja Železarnе Jesenice — tov. ing. Rebeka ter mu ob 65. rojstnem dnevu želeli mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Rezultati naše proizvodnje

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA ZA MESEC MAREC 1956			IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA ZA MESEC MAREC 1956			IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA JANUAR — MAREC 1956		
Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina		Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina		Obrat:	Indeks izvršitve v % Količina	
Plavž	93.6		Plavž	—		Plavž	95.2	
Martinarna	106.4		Martinarna	—		Martinarna	104.8	
Elektro peč	71.		Elektro peč	—		Elektro peč	80	
Sa	101		Sa	—		Sa	101	
Težka proga	99.1		Težka proga	—		Težka proga	98.3	
Lahke proge	55.1		Lahke proge	65.2		Lahke proge	86.5	
Žična valjarna	96.8		Žična valjarna	55.1		Žična valjarna	77.3	
Valjarna 2400	101.3		Valjarna 2400	100.6		Valjarna 2400	96.5	
Valjarna 1300	83.7		Valjarna 1300	83.7		Valjarna 1300	76.3	
Jeklovlek	106.7		Jeklovlek	106.7		Jeklovlek	105.5	
Sa	91.1		Sa	91.3		Sa	90.1	
Hladna valjarna	86.6		Hladna valjarna	86.6		Hladna valjarna	78.3	
Žičarna	86.7		Žičarna	94.2		Žičarna	84.7	
Predelani proizvodi	100.1		Predelani proizvodi	100.1		Predelani proizvodi	94.9	
Cevarna	114.4		Cevarna	114.4		Cevarna	102	
Elektrodni oddelek	57.6		Elektrodni oddelek	57.6		Elektrodni oddelek	69.6	
Sa	91.1		Sa	95.2		Sa	87.1	
Siva livarna	112.2		Siva livarna	—		Siva livarna	116.1	
Jeklo livarna	107.4		Jeklo livarna	95.6		Jeklo livarna	106.3	
Sa	111.5		Sa	95.6		Sa	114.7	
Opekarna	99.8		Opekarna	—		Opekarna	98.6	
Skupaj	96.2		Skupaj	92.5		Skupaj	95.5	
Družbeni plan po količini	96,2%		Družbeni plan po količini	92,5%		Družbeni plan po količini	95,5%	

Disciplina na delovnem mestu
je predpogoj
za dvig storilnosti dela!

Izvedba analitične ocene

Odrejeno količino plač je treba razdeliti na posamezna delovna mesta v sorazmerju z udeležbo ustvarjenih dohodkov v podjetju.

V času, ko se odločimo za analitično ocenjevanje delovnih mest, je naša prva dolžnost, da v podjetju postavimo komisijo, ki naj šteje toliko članov, kolikor je proizvodnih dejavnosti v podjetju, kakor n. pr. jeklarna, valjarna, predelovalni obrati, vzdrževalni obrati in podobno. Potrebno je, da ima vsaka proizvodna panoga v večjem podjetju v omenjeni komisiji svojega zastopnika odnosno predstavnika. Sleherni član te komisije mora vedeti, da je delo v ocenjevalni komisiji zelo odgovorno in da je to delo treba opraviti tudi strokovno.

Ena izmed nalog, ki jo je treba najprej opraviti, je popis delovnih mest v podjetju, v seznam pa je treba vpisati tudi število delavcev, ki so zaposleni na teh delovnih mestih. Za delovno mesto se smatra vsako delovno mesto v gospodarski organizaciji, kjer poedini delavec opravlja svoje delo na podlagi notranje razdelitve dela in se pri delu poslužuje strojnih naprav ter ostalega za to delovno mesto potrebnega orodja. Iz vsega tega izhaja, da se na posamez-

nih delovnih mestih lahko opravljajo različne delovne operacije, hkrati pa ni izključena možnost, da bi v večjih podjetjih na enem delovnem mestu delalo tudi po več delavcev. V tem primeru štejemo eno samo delovno mesto, pripišemo pa število zaposlenih delavcev, ki delajo na delovnem mestu, ki se popisuje.

POPIS DELOVNIH MEST

Člani komisije za popis delovnih mest morajo svoje delo opraviti na licu mesta v podjetju, tam, kjer se delovno mesto nahaja, to je v obratu, oddelku ali delavnici. Pri popisu je treba paziti na to, da so popisana vsa delovna mesta, ki so v seznamu. Popis delovnega mesta je treba opraviti ob navzočnosti delavca, ki dela na delovnem mestu po enotnem kriteriju. V primeru, da na delovnem mestu, ki se popisuje, dela več delavcev, je potrebno, da člani popisne komisije povabijo odnosno pozovejo vse prizadete delavce k sodelovanju. Na ta način delavec sam sodeluje pri delu komisije za popis delovnih mest tako, da se pri samem popisu upoštevajo vse okoliščine, ki zavisi-
sijo od ocene delovnega mesta.

Rezultat popisa delovnega mesta ostane v veljavi tako dolgo, da se spremenijo delovni pogoji

POPIS DELOVNEGA MESTA JE TREBA OPRAVITI NA NASLEDNJI NAČIN:

1. Delovno mesto:

Navesti je ime delovnega mesta in število zaposlenih delavcev.

2. Obrat:

Navesti je ime obrata, oddelka, delavnice, kjer se nahaja delovno mesto.

3. Datum:

Vpisati je datum ocenjevanja delovnega mesta.

4. Osnovni poklic:

Opisati je glavni proizvodni proces, v kolikor pa je na tem delovnem mestu več vzporednih del, je vpisati tudi njihov namen.

5. Stroj in orodje v obratu:

Podrobno je navesti vse podatke o orodju in strojih, ki so potrebni za izpolnitev obveznosti in odrejene delovne naloge na dotičnem delovnem mestu.

6. Material:

Vpisati in navesti je vrsto gradiva odnosno materiala, ki ga delavec potrebuje pri delu na delovnem mestu, katerega ocenjuje ocenjevalna komisija.

7. Izstavljanje delovnega naloga:

Tu je potrebno navesti podatke o osebi, ki nadzoruje delo na delovnem mestu (poslovodja, delovodja, predelavec itd.) — osebo, ki delavcu izstavi delovni nalog za izgotovitev odrejenega dela na dotičnem delovnem mestu.

8. Nadzorstvo nad delom:

Navesti je ime ene ali več oseb, ki nadzirajo delo pri izvrševanju zadane naloge na delovnem mestu, ki se ocenjuje.

9. Opis dela:

Ko se opisuje delovno mesto, je paziti, da se vnesejo vsi potrebni podatki, ki se nanašajo na to delovno mesto. Opis dela mora biti izčrpen ter precizno detajliran. Opisati je celotni potek dela na tem delovnem mestu.

10. Delovna doba:

Navesti je točen čas trajanja dela na delovnem mestu z vsemi dovoljenimi prekinitvami.

11. Nočno delo:

Ako je delovni postopek na delovnem mestu takšen, da zahteva delo po izmenah, tedaj je potrebno navesti točen čas dela ter čas nočnega trajanja dela, v kolikor se isto opravlja

12. Strokovno znanje:

V tej rubriki je navesti strokovno znanje, ki je potrebno delavcu za delo na delovnem mestu, ki se popisuje, odnosno ocenjuje od strani ocenjevalne komisije. Pri tem je potrebno navesti, v kakšni meri zna delavec uporabljati strojne naprave in orodje za obdelavo materiala. Pri popisovanju je navesti tudi poznavanje proizvodnega procesa.

Pri popisu strokovnega znanja delavcev je potrebno upoštevati sledeče:

a) Strokovna izobrazba:

Pri dokazovanju strokovne izobrazbe delavcev, ki so zaposleni na omenjenem delovnem mestu, je treba navesti tudi to, kako je bila strokovna izobrazba pridobljena, s šolanjem ali s priučevanjem, kar je potrebno za opravljanje s strojnimi napravami in preostalim orodjem na delovnem mestu, ki se ocenjuje. Poudariti je tudi, v koliko se zahteva večletna praksa in v kakšni meri je omogočeno napredovanje na tem delovnem mestu. Navesti je tudi, ali se delo opravlja brez ali s tujo pomočjo.

b) Strokovne izkušnje:

Navesti je podatke o strokovnih izkušnjah, ki hkrati pomenijo povečanje strokovne izobrazbe. Strokovne izkušnje so ono znanje, ki ga delavec pridobi s praktičnim delom na delovnem mestu pred in po šolanju. V tej rubriki je prav tako navesti samostojnost in izkušnje pri izpolnjevanju dane naloge na delovnem mestu, kakor tudi čas, ki je določen za priučetev za uspešno opravljanje dela.

13. Spretnost:

Pri izpolnjevanju rubrike, ki govori o spretnosti, je treba navesti fizično sposobnost, ki se zahteva od zaposlenega delavca na tem delovnem mestu, ki pa se sestoji iz preciznosti. Navesti je tudi, ali preciznost prihaja do izraza v večji ali manjši meri, kar je odvisno od same težine dela ter kakšne so zahteve preciznosti pri uporabi strošne so zahteve preciznosti pri uporabi strojnih naprav in ostalega orodja na tem delovnem mestu.

14. Odgovornost:

Pri odgovornosti se upoštevajo v glavnem naslednje tri variante:

a) **Odgovornost za delovna sredstva in izdelke.** Navesti je vpliv samostojnosti na delovnem mestu, kakor tudi vpliv delavca na slabšo kvaliteto izdelka ali škode, ki bi lahko nastala spričo nepravilnega izvrševanja dela na samem delovnem mestu. Pri tem je treba upoštevati tudi vrednost proizvodnih sredstev kakor tudi morebitne škode, ki bi lahko nastala na končnem odnosno gotovem izdelku. To odgovornost je treba upoštevati le v primeru, če so dana posebna navodila za proizvodnjo in izdelke.

b) **Odgovornost za varnost sodelavcev.** Ta opis je treba napraviti le v primeru, če to pride do izraza v polni meri. To se dogaja le redko. Ta odgovornost prihaja do izraza v primerih (delo pri analizi pijače - vode, dalje vezač svežnje pod žerjavi itd.)

c) **Odgovornost za proizvodni proces (redni nadzor).** Navesti je vplive na proizvodni proces, motnje ter izgubo delovnega časa, ob skupnem sodelovanju delavcev. Odgovornost nastopa takrat, kadar se v delovnem nalogu zahteva pridrževanje termina, odnosno proizvodnih predpisov. Opisati je sam delovni postopek in kakšen vpliv ima v prejšnji in poznejši fazi dela, v samem obratu, kjer je dotično delovno mesto, kakor tudi v ostalih obratih.

15. Telesni napor:

Tu je treba upoštevati naslednji dve komponenti:

a) **Teža dela.** Opisati je n. pr. v kakšni meri nastopa pri dviganju bremena, uporabi težkega ročnega orodja, kako se telo napreza ali v pripognjenem ali sedečem položaju, v kakšni meri in koliko časa in ali se ta obtežitev pogosto menja.

b) **Delovna storilnost.** Navesti je podatke o zahtevani telesni kondiciji za delovno mesto, ki se popisuje odnosno ocenjuje.

16. Napor živcev in čutil:

V tej rubriki je navesti podatke o vplivih na pozornost in skrb, način dela na hitrost potrebe reakcije pri delu ter čas trajanja napora te vrste. Pri tem se ne sme zamenjati paznje z bistroumnostjo. Vse to se nanaša na običajne pregledne in komplicirane procese v proizvodnji, ki v večji ali manjši meri zahtevajo živčni napor.

17. Duševni napor:

Navesti je podatke o sposobnosti delavčevega razmišljanja in presojanja na samem delovnem mestu ter potrebno stopnjo samostojnosti. To je opis intelektualnega de-

la na delovnem mestu od naloge do naloge, ker se naravno tudi menja. Vse to je v tesni povezanosti s strokovnim znanjem.

18. Vplivi okolja in sredine:

Podatke je vpisati posamezno po karakteristikah, upoštevajoč pri tem čas trajanja.

a) **Vročina.** Vpisati je podatke, v koliko je delovno mesto pod vplivi izžarevanja, odnosno normalnih in nenormalnih temperature. Upoštevati je tudi fizični odnosno telesni napor. Višina temperature se običajno navaja v °C stopinjah.

b) **Voda, vlaga in kisline.** Pri izpolnjevanju te rubrike se vpiše podatke o tem, ali je delovno mesto v vodi, odnosno v vlažnih prostorih. Karakterističen podatek je pri tem, ali se pri delu uporablja zaščitne obleke ter ostala zaščitna sredstva. Vsa ta sredstva se morajo opisati do potankosti.

c) **Olja - mazila in prah.** Vpiše se, v kateri stopnji je to delo na odrejenem delovnem mestu in to samo takrat, kadar je umazanost pri delu večja od one pri delu v ključavničarskih delavnicah. Pri vpisovanju podatkov o prahu je treba med drugim navesti, koliko prahu je v gramih na enem kubičnem metru zraka in kakšna zaščitna sredstva so v tem primeru potrebna za zavarovanje proti količini prahu.

d) **Plini in para.** Vpisati je vplive plina in pare na dihalne organe ter kakšna zaščitna sredstva so v tem primeru potrebna. Navesti je tudi dobo teh vplivov in ali bi se te vplive dalo zmanjšati na minimum z zračenjem prostorov, kjer se nahaja delovno mesto.

e) **Ropot, razbijanje in tresenje.** Podatki o teh elementih se navajajo le takrat, kadar

v večji meri vplivajo na slušne organe in sicer v primerih nadnormalnega industrijskega ropota, ki otežkoča medsebojno sporazumevanje delavcev na delovnem mestu v enem prostoru.

f) **Premočna ali preslaba razsvetljava.** Vpisati je delovni čas trajanja dela pod vplivom enega od teh elementov. Navesti je tudi podatke o tem, v koliko so potrebna zaščitna očala ali in če se delo opravlja v slabo razsvetljenem prostoru.

g) **Možnost prehlada.** Podatki v to rubriko se vpišejo le v primeru, če se delovno mesto nahaja na prostoru, kjer se menjava temperatura in če se delo opravlja na odprtem, to je nepokritem prostoru. Pri opisu je navesti tudi višino temperature °C.

h) **Nevarnost za nezgode.** Ta rubrika se izpolnjuje pri popisu tistih delovnih mest kjer kljub veliki pažnji in upoštevanju predpisov obstoja možnost za nezgode, ki pa se ne morejo predvideti, niti odstraniti. Ti podatki se navajajo, kadar nesrečni slučajji na delovnem mestu presegajo normalno število nezgod v sosednjih obratih. Navesti je **tudi podatke** o vrstah možnih poškodb.

Tako izvršen odnosno opravljen popis delovnih mest v gospodarski organizaciji predstavlja osnovo za kvantitativno oceno. Vodstva podjetij naj skupno s sindikalno organizacijo preverijo in ugotovijo točnost popisa ter ugotovijo morebitne nepravilnosti. To je potrebno predvsem zaradi tega, da bi ves kolektiv enotno sodeloval pri opisu delovnih mest, na ta način pa bi lahko stavil svoje pripombe. Pregledani popisi delovnih mest se zatem vrnejo komisiji, ki je to delo v podjetju opravljala.

Kaj je treba vedeti o zdravstveni izkaznici

Nadaljevanje in konec

EVIDENCA O IZDANIH ZDRAVSTVENIH IZKAZNICAH

Gospodarske organizacije, državni organi oziroma ustanove in združenja, ki jih je pristojni zavod za socialno zavarovanje pooblastil, da izpolnjujejo zdravstvene izkaznice, kakor tudi zavodi za socialno zavarovanje za izkaznice, ki jih sami izpolnjujejo, so dolžni voditi posebno evidenco o izpolnjenih zdravstvenih izkaznicah v obliki seznama, ki se vodi v dvojniki. Izvirnik seznama zadrži zavod za socialno zavarovanje, potrjeno kopijo seznama pa vrne gospodarski organizaciji oz. ustanovi, ki je sestavila seznam. Po končani skupinski izdaji zdravstvenih izkaznic se izvirniki in kopije teh seznamov še nadalje dopolnjujejo s podatki o zavarovanih osebah, ki so jim bile pozneje izdane zdravstvene izkaznice.

Gospodarske in druge organizacije, državni organi in ustanove odlagajo vse listine, na podlagi katerih so bile izdane zdravstvene izkaznice, kakor tudi pozneje predložene listine, v poseben dosije (mapo) zaposlene osebe. Na notranji strani platnic je treba zabeležiti imena in priimke zavarovanih oseb, katerim so bile izdane zdravstvene izkaznice.

VPRAŠANJE SPREMEMB, ZAMENJAVA ZDRAVSTVENIH IZKAZNIC ITD.

Prenehanje zaposlitve ali premestitev v drugo gospodarsko organizacijo oz. ustanovo se vpisuje v zdravstveni izkaznici zavarovanca in družinskih članov tako, da se v prvem naslednjem praznem prostoru na strani 12—22 vpiše datum prenehanja delovnega razmerja oz. premestitve. V tem primeru se zavarovancu izročijo vse listine, na podlagi katerih je bila njemu in njegovim družinskim

članom izdana zdravstvena izkaznica. Če je prenehalo delovno razmerje zaradi tega, ker je bil zavarovanec poslan na šolanje in prejema za ta čas od organizacije oz. ustanove štipendijo, je treba tudi to dejstvo potrditi z ustreznim vpisom na strani 12—22. Kadar se overjajo podatki o zaposlitvi za osebe, ki so na neplačnem dopustu, za katerega se plačuje določen prispevek, je treba na strani 12—22 navesti trajanje takega neplačnega dopusta.

Že izdana zdravstvena izkaznica se zamenja predvsem v primerih, ko so posamezni razpredelki zdravstvene izkaznice že docela popisani, tako da ni več prostora za vpisovanje novih podatkov. Zdravstvena izkaznica se zamenja tudi v primeru, ko postane družinski član ene osebe družinski član druge osebe in pa, če sta oba od staršev zaposlena, pa enemu od njiju preneha pravica do zdravstvenega zavarovanja, izkaznice za otroke pa so bile prej izdane na podlagi zavarovanja onega od staršev, ki mu je prenehala pravica do zavarovanja. Zdravstvena izkaznica se ne zamenja v primerih, ko postane zavarovana oseba družinski član zavarovanca ali postane družinski član zavarovanec, ali pa če postane uživalec družinske pokojnine družinski član. V teh primerih se le razveljavijo podatki na strani 2 ali 3, vpišejo pa se podatki na ustrezni strani 2 ali 3, ki je še prosta. Če pa je ena stran že popisana, druga pa razveljavljena, je treba izkaznico zamenjati.

Zdravstveno izkaznico zamenja oni zavod za socialno zavarovanje, na katerega območju je zavarovana oseba zaposlena, ko predloži zahtevek za izdajo druge zdravstvene izkaznice.

Če se zdravstvena izkaznica izgubi, izda zavod za socialno zavarovanje, pristojen po kraju zaposlitve zavarovane osebe, na zahtevo te zavarovane osebe novo izkaznico (duplikat), ko ta oseba dokaže, da je izgubljeno izkaznico na predpisan način proglasila za neveljavno.

Če spremeni zavarovanec kraj zaposlitve oz. če spremeni uživalec pokojnine oz. invalidnine kraj svojega bivališča in v zvezi s tem tudi območje pristojnega zavoda za socialno zavarovanje, velja njegova zdravstvena izkaznica tudi na novem območju in ostane tudi njena številka nespremenjena. Spremembo območja vpiše v zdravstveno izkaznico oni zavod za socialno zavarovanje, na katerega območju se je zavarovanec zaposlil. Zaradi tega je treba ob predložitvi prijave v zavarovanje za tako osebo predložiti zavodu vse zdravstvene izkaznice zavarovanca in njegovih družinskih članov. Dokler ta sprememba območja ni vpisana, se zdravstvena izkaznica ne more uporabljati na območju novega zavoda.

Če izgubi zavarovanec svojstvo aktivnega za-

varovanca zaradi upokojitve, mora predložiti pristojnemu zavodu za socialno zavarovanje svojo zdravstveno izkaznico ter zdravstvene izkaznice družinskih članov, da vpiše spremembo. Isto velja tudi v nasprotnem primeru, kadar se uživalec pokojnine zaposli (postane aktiven zavarovanec) in preneha s tem v zvezi njegova pravica do pokojnine (reaktivirani uživalec invalidske pokojnine), ali pa mu pokojnina počiva (zaposlitev uživalca starostne pokojnine s polnim delovnim časom). Na isti način je treba postopati tudi v primeru prenehanja zaposlitve zaradi priznanja invalidnine. Če postane družinski član zavarovanca ali uživalca pokojnine oz. invalidnine aktivni zavarovanec, je gospodarska organizacija oz. ustanova dolžna predložiti njegovo zdravstveno izkaznico obenem s prijavo v zavarovanje pristojnemu zavodu za socialno zavarovanje, da vpiše nastalo spremembo. Ta sprememba se evidentira v zdravstveni izkaznici na ta način, da se novi podatki vpišejo na strani 2 zdravstvene izkaznice, prečrtajo pa se podatki, ki so vpisani na strani 3. Če postane zavarovanec družinski član, je dolžan predložiti zdravstveno izkaznico pristojnemu zavodu za socialno zavarovanje, da vpiše nove podatke na strani 3 in razveljavi podatke na strani 2 zdravstvene izkaznice.

Zavarovanec je dolžan v 8 dneh sporočiti pristojnemu organu socialnega zavarovanja prek gospodarske organizacije, ustanove, delodajalca itd. kje je zaposlen, oz. kje se hrani njegov dosije (mapa), vse spremembe, ki vplivajo na pravico do zdravstvenega zavarovanja njegovih družinskih članov (n. pr. sprememba imena ali priimka, sprememba naslova, razveza zakona, pričetek opravljanja zasebne poklicne dejavnosti zakonce, prenehanje invalidnosti — nezmožnosti za delo družinskih članov, prenehanje rednega šolanja otrok, spremembe v premoženjskem stanju družinskih članov).

Gospodarske organizacije, ustanove, zasebni delodajalci itd. so dolžni v roku 8 dni prijaviti pristojnim organom socialnega zavarovanja vse spremembe, ki vplivajo na pravice do zdravstvenega zavarovanja, in sicer one spremembe, ki so jih prijavili zavarovanci, kakor tudi one, ki so jih sami ugotovili. Uživalci pokojnine oz. invalidnine prigrasijo te spremembe neposredno tistemu organu socialnega zavarovanja, ki jim izplačuje pokojnino oz. invalidnino. Navedene organizacije, ustanove oz. organi socialnega zavarovanja morajo te spremembe vpisati v zdravstvene izkaznice in v dosije (mapo) imetnika zdravstvene izkaznice.

(Prepis iz Samouprave socialnega zavarovanja — Letnik III. štev. 11—12.)

PREPREČUJ OBRATNE NEZGODE!

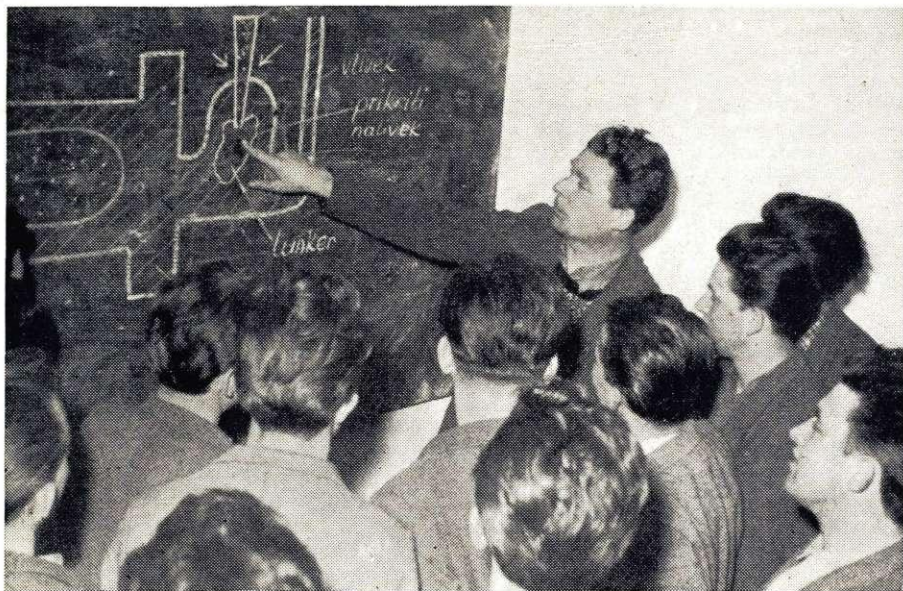
V obratu livarna so organizirali tečaj za mlade livarje — kaluparje

V zadnjem času je bilo v obratih Železarne več strokovno-poučnih tečajev. Podoben tečaj so letos organizirali tudi v livarni, namenjen pa je mladim livarjem - kaluparjem.

Vsi tisti, ki nekoliko podrobneje poznajo tehnološki proces v livarni, vedo povedati, da se delo v tem obratu razvija pod težkimi okoliščinami in pogoji. Posebno komplicirana in zamotana pa je izdelava kalupov in litje dvojnostenskega kompresorja. To delo lahko opravljajo le izučeni kaluparji,

Mladi kaluparji zelo redno in zadovoljivo obiskujejo tečaj. Precejšen delež pri organizaciji tečaja pa ima tudi organizacija LM v obratu livarne, ki je poskrbela, da tečaj redno obiskuje 25 tečajnikov — mladih kaluparjev.

Organizatorji livarskega tečaja so tečaj organizirali tako, da ima vsako predavanje zaključeno celoto in razčisti nek določeni problem. Predavanja so podana tako, da tečajniki lahko napravijo potrebne zaključ-

Tečajniki v livarni pri pouku

ki imajo poleg izkušenj tudi dobro mero teoretičnega znanja. Vse to pomeni, da od izkušenj ter dobrega znanja zavisi tudi kakovost opravljenega dela, z drugimi besedami povedano, na ta način je omogočen dober odlitek.

Z namenom, da bi v obratu Livarna imeli kar največ dobrih in vsestransko sposobnih livarjev - kaluparjev so se odločili za organiziranje trimesečnega livarskega tečaja za izučene kvalificirane mlajše livarje - kaluparje, ki so uspešno absolvirali MIŠ pri našem podjetju. Z omenjenim livarskim tečajem, ki je v obratu livarne začel z delom v začetku meseca februarja, so organizatorji hoteli doseči hitrejši razvoj livarjev, tako da jim ne bo treba čakati na pridobitev potrebnih izkušenj.

V ilustracijo navajamo nekaj naslovov teh predavanj: „Uporaba in priprava sintetičnih peskov“, dalje „Vzroki livarskih napak pri kalupiranju in njihova odstranitev“, „Izdelava kokil“, „Izdelava kalupov in jeder“, „Izračunavanje velikosti nalivkov v livarni“, „Uporaba hladilnih teles“, „Ohlajevanje kovine v kalupu in odstranitev tvorb lunkerja“, „Uporaba Jung bluth diagrama v livarni“, „Kupolka, kvaliteta jekla in železa“, „Način dela v tujih livarnah“.

Organizatorji livarskega tečaja zaslužijo vse priznanje, prav pa bi bilo, če bi podobna predavanja prilagojena tehnološkemu procesu svojega obrata organizirali tudi v ostalih obratih Železarne z namenom, da bi na ta način zmanjšali objektivne pa tudi subjektivne težave pri delu.

Vloga notranjega transporta v industriji

Mnogo strokovnih problemov se je že obravnavalo v železarskem glasilu, ki so bili poleg ostalih problemov zelo zanimiva tema za delovni kolektiv. Vsaka strokovna tema bodisi iz varjenja, valjanja, vzdrževanja ali preizkušanja materiala, je prav gotovo pozitivno vplivala na kader kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev. Železar na Jesenice proizvaja izdelke in polizdelke s pomočjo delovnih ljudi različnih strok, ki jih je skoraj težko natančno ugotoviti. Zaradi tega smatram, da bi naše glasilo moralo biti bolj izpopolnjeno s strokovnimi članki iz raznih strok. To je metoda, ki mnogo pripomore k dvigu storilnosti in izboljšanju kvalitete.

Med številne stroke v našem podjetju, spada tudi stroka transport, ki je več ali manj do danes nepoznana ali nepravilno pojmovana. Ta ugotovitev velja ne samo za naše podjetje, temveč tudi za vsa podjetja v naši državi, predvsem za industrijsko nerazvite države. Nič čudnega ni, saj naziv transportni delavec, delovodja in predelavec ni nikjer zapopaden v nomenklaturi delovnih mest, ki so uradno priznana za polaganje kvalifikacij. Ob priliki polaganja izpitov delovodij transporta je vodstvo strokovnega šolstva bilo precej v zadregi, preden je našlo ustrezno ime imenovanja kvalifikacije iz nomenklature predpisanih strok. Najdeni naslovi pa so zveneli precej smešno.

Se nikdar ni bilo kaj slišati o važnosti transporta oziroma pravilno rečeno — notranjega transporta, o njegovem organizacijskem pomenu, vplivu na proizvodnjo in storilnost. Zaradi tega mislim s to razlago objasniti vlogo notranjega transporta v industriji.

Transport pomeni prevoz, prenos ali prevažanje. Transport se deli v dva dela: zunanji in notranji transport. Zunanji transport se opravlja po železniškem, pomorskem, zračnem, rečnem in cestnem omrežju. Notranji transport se opravlja v podjetjih vseh strok z določeno proizvodnjo, v pristaniščih morskih in rečnih, železniških prekladačnih postajah, skratka povsod, kjer se material preklada. V industrijsko razvitih državah se transport v nekem proizvodnem procesu imenuje izključno notranji transport. Tehnika je tako napredovala, da so vlogi notranjega transporta morali posvetiti poleg proizvodnje največjo skrb. Zaradi tega jim je potreba narekovala, da so za organizacijo notranjega transporta določili posebno vejo strokovnosti, ki ima nalogo, da ureja in vodi notranje transportne probleme

in operacije v nekem podjetju. Za izobrazbo strokovnega kadra so na razpolago biroji in celo instituti, kjer se kadri kvalificirajo in specializirajo za notranje transportne probleme.

Marsikateri član kolektiva bo dejal: „Kaj neki more biti tako važnega v tem transportu.“ Običajno se razume, da je to neko delo pri prekladanju neke surovine z lopato in samokolnico. To mislijo ljudje, ki so orientirani samo na stroje in na proizvodnjo. Dočim se na notranji transport popolnoma pozablja in še več, skoraj je tako, da je smatran kot neko stransko telo ali manjvredno delo, podobno čiščenju parketa. Toda temu ni tako. Zaradi takega mišljenja je podjetje navadno zelo slabo urejeno.

Pod notranji transport spada celoten proces premika materiala od surovine do končnega produkta. Material, ki kot surovina najprej kroži od proizvodnega procesa do posameznih proizvodnih operacij, od stroja do stroja, od peči do peči itd. in končno vse do nakladalne rampe za odremo, upravlja notranje transportne operacije. Lahko si zamislite letno količino uvoza surovin, ki znaša za leta 1955, 54.828 voz ali 866.506 ton raznih surovin in drugega materiala. Za dovoz te količine surovin smo plačali železnici 1.006.372.688 din tovarnine, stojnine in ostalih penalov. Odpremljeno pa je bilo 15.332 voz ali 243.211 ton polizdelkov in izdelkov. Taka količina surovin torej kroži po določenem proizvodnem procesu od stroja do stroja, od obrata do obrata skozi železarno. Pri tem je važno, kako se te surovine premikajo od proizvodnega do proizvodnega procesa in koliko se pri tem opravi transportnih operacij. Prenos teh surovin se opravlja z žerjavi, transportnimi trakovi, elevatorji, tovarniškimi ozkotirnimi in normalnotirnimi parnimi in električnimi lokomotivami, žičnicami, valjčnicami, transportnimi motornimi in električnimi dvigali, ročnimi vozički, avtokarami, magnetnimi žerjavi, avtomobili, živo vprego, samokolnicami, ročnim prenosom ali premetovanjem itd. Koder se surovina, produkt ali polprodukt premika od proizvodnega procesa k drugemu, nadaljnjemu procesu, s katerim koli od navedenih strojev, takrat se opravlja notranja transportna operacija. Pri tem je zopet važno, kako se ta notranja transportna operacija opravlja. Naravno je, ako je operacija mehanizirana, so stroški minimalni. Najdražje transportne operacije pa so ročne.

Od navedene količine dovoza surovin je bilo v letu 1955 razloženo v skladiščih:

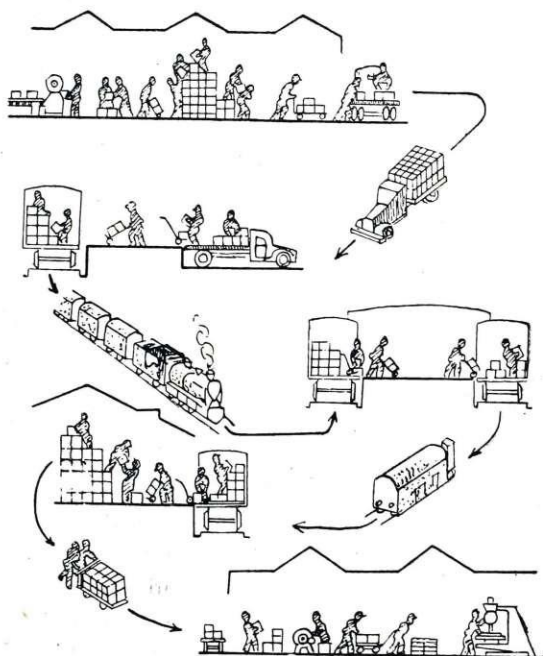
mehanizirano razkladanje	743.646 ton
ročno razkladanje	122.860 ton
Skupno	866.506 ton

mehanizirano nakladanje (odprema)	155.530 ton
ročno nakladanje (odprema)	87.681 ton
Skupno	243.211 ton

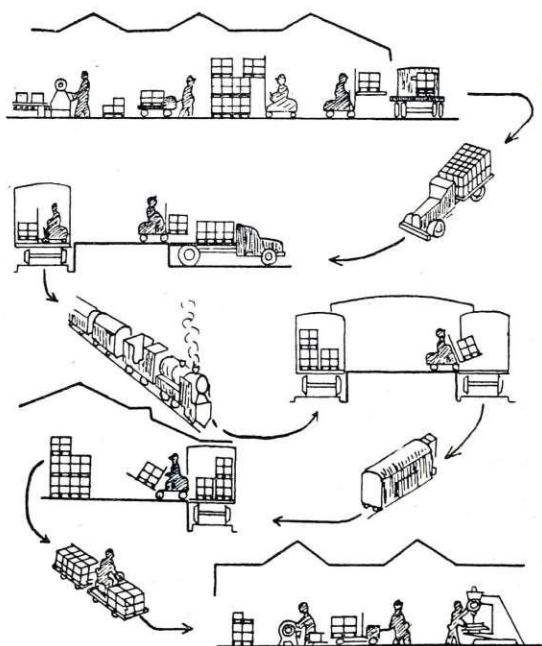
Iz teh podatkov je razvidno težišče ročnega dela samo pri prvi in končni — zadnji transportni operaciji (tonaža ročnega nakladanja je približna.) Sedaj pa si zamislimo vse nadaljnje notranje transportne operacije. Teh podatkov ni zajel in obdelal še nihče. Če izračunamo transportne stroške prve in končne transportne operacije, ki se izvršuje z različnimi zastarelimi stroji in vse ročne operacije, bomo videli, da so stroški zelo veliki, poleg tega pa je dodati še stroške vseh ostalih transportnih operacij. Iz tega nam je jasno, da ogromni del stroškov proizvodnje nosi samo notranji transport. Teh podatkov še ni nihče razčlenil in ugotovil. Ugotovila bi jih samo točna analiza, ki bi je lahko izvršili za to določeni strokovni delavci z dolgoletno prakso na transportnih delih. Ugotovljeni so samo stroški delovnih mest, ki opravljajo notranje transportne posle,

Po normativu delovnih mest, ki je bil sprejet dne 23. 3. 1955, je analiza pokazala, da v Železarni Jesenice dela na notranjih transportnih delih 1654 delavcev. To znaša 24% od celotnega staleža delavcev in uslužbencev. Ta delovna mesta so označena v normativu kot žerjavovodja, prekladalec, voznik, šofer, strojevodja, vozač avtokar, transportni delavec, prevažalec, spuščalec, nakladalec itd. To je groba analiza, ki nam ne pokaže točne slike. Ugotovljeno število transportnih delavcev, ako računamo povprečni mesečni zaslužek 11.200 s socialnim zavarovanjem 43% in 4% prispevek, odveden LOMO znaša letno 335.224.776 din izdatkov samo na plačilnem fondu. Ti stroški predstavljajo vsekakor veliko breme za Železarno.

Kot je rečeno, znani so stroški delovne sile, ki opravlja funkcijo notranjega transporta, ali pa dela za notranji transport, ker so v normativu uradno imenovani po delovnih mestih. Niso pa znani stroški premika surovine ali proizvodnje od delovnega do delovnega procesa. In končno tudi niso znani stroški kvalificirane delovne sile druge stroke, ki opravlja poleg kvalificiranega dela tudi notranji transport. Ti stroški se dajo ugotoviti samo s točno analizo. Naj navedem primer, kdaj kvalificirani delavec iz druge stroke opravlja transportno operacijo. Na primer: topilniški pomočnik pri visoki peči, kadar prevaža ali prenaša ma-

SI. 1

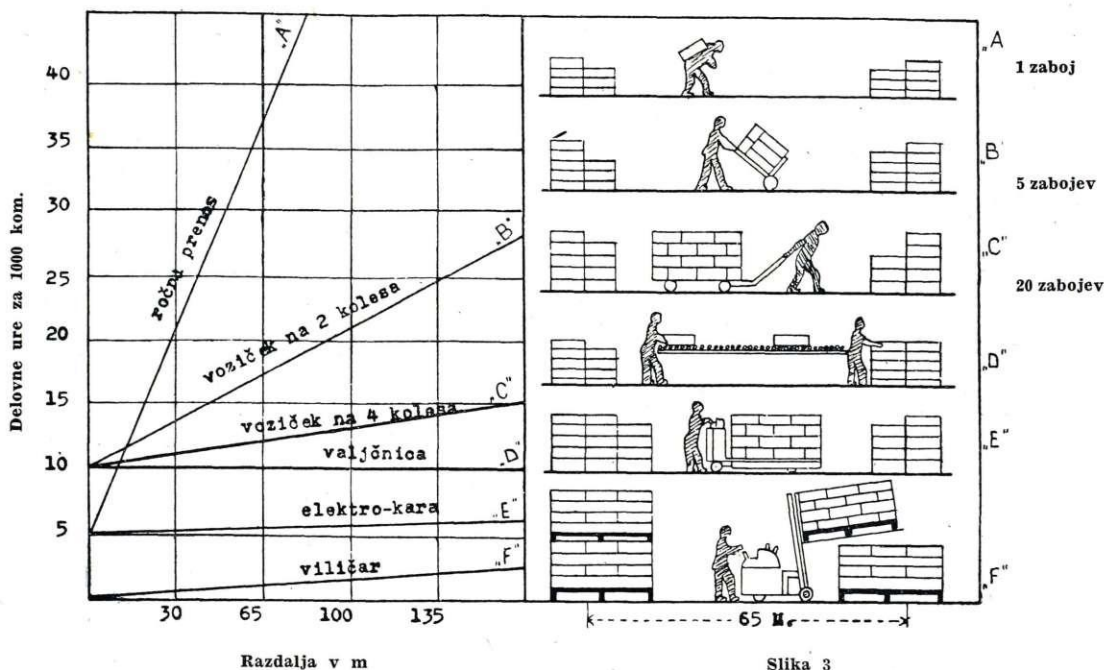
SI. 2

terial za zidavo livnega prostora. Topilniški pomočnik v jeklarni, ko prevaža feromangan, silicij, dolomit, magnezit k peči. Jamski zidar v livni jami in ponovčar, ko prenaša cevno opeko za zidavo. Žičar, žarilec, hladno valjavec, ko prevaža in prenaša žico ali trakove. Izdelovalec opeke v šamotarni, ko dovažja surovino k stroju in odvažja izgotovljeno opeko na določeno mesto itd. Dober poznavalec podjetja bo prav

v zastarelih podjetjih največji del stroškov delovne sile odpade na notranji transport. Zastarele metode pa pomenijo kontinuelne izgube.

Sodobno urejen notranji transport docela osvobaja strokovnega delavca od notranjih transportnih del. Surovine, polizdelki ali izdelki se premikajo po najkrajših poteh, brez prekladanja iz kupa na kup in s čim manjšim številom transportnih ope-

PRIKAZ RAZNIH NAČINOV PRENAŠANJA 1000 KOMADOV NA 65 M

Slika 3

gotovo dejal: „Na ta način pač skoro sleherni delavec v Železarni gotov del svojega delovnega časa opravlja transportne operacije.“ In temu je tudi res tako. To se pravi, da bi se ugotovljeno % delovne sile na notranjih transportnih delih močno zvišal od 24% tudi na 40%. Ta ugotovitev predstavlja sliko podjetja, ki ima neurejen notranji transport. Sodobno urejen notranji transport ne dovoljuje takega stanja, ker tako stanje pomeni zastarelost in neekonomičnost.

Podjetja v Ameriki, Švici, Nemčiji, Norveški imajo docela sodobno urejeno organizacijo dela v notranjem transportu. V zadnjem času je tudi Avstrija pristopila k modernizaciji notranjega transporta. Povprečno znašajo stroški na delovni sili v notranjem transportu v avstrijskih podjetjih od 40 do 50% od vseh stroškov delovne sile. V opekarnah znašajo stroški do 83%. Navadno

racij in v najkrajšem času. Oglejte si odpremna skladišča in po obratih, pa boste videli kupe materiala, ki leži na tleh neurejen poleg strojev itd. Moderno uveden notranji transport se izogiba prijemanja materiala z rokami in odlaganja na tla. Vsaka surovina preden pride do končnega produkta za prodajo, kroži skozi stotine rok in transportnih operacij. Zaradi tega je pri ročnem prenašanju materiala največ nesreč, ki vplivajo na zmanjšanje proizvodnje, bolniške stroške in izdatke za socialno zavarovanje. Slika 1. nam pokaže zastarel prenos materiala, kjert je potrebno 32 delavcev, da izvrše transportne operacije.

Slika 2. nam pokaže sodobno urejen notranji transport, kjer je potrebno le 10 delavcev za opravilo istih transportnih operacij. Smisel ekonomičnega transportiranja materiala je v tem, da se prenašajo ali pre-

važajo tovari v čim večjih količinah in s prikladnimi transportnimi sredstvi.

Za moderno urejen notranji transport je potrebno najprej s točno analizo ugotoviti dejanske stroške delovne sile, ki opravlja notranji transport od skupnih stroškov delovne sile. Istočasno se mora ugotoviti število transportnih operacij za vsako surovino posebej. Po teh ugotovitvah se prične študij zboljšanja notranjega transporta in sicer po natančnem rentabilitetnem računu, ki mora zajeti vse ostale faktorje, investicije, remonte, amortizacijo, likvidacijo objekta, prihranek na času, prihranek na delovni sili, zvišanje proizvodnje itd. Sodobna ekonomika zahteva, da se potroši denar za novo opremo notranjega transporta samo v primeru, če se izkaže, da je bolj rentabilno kot pa nabava nekega novega proizvodnega stroja. Inozemska statistika nam kaže, da se osnovna sredstva za ureditev neurejenega transporta, nabavljena ali doma izdelana, izplačajo že v teku 14 do 15 mesecev, dočim se kak proizvodni stroj izplača v teku 5 elt.

Ako se hoče doseči največjo ekonomičnost v notranjem transportu, se morajo izkoristiti vse razpoložljive izkušnje, kot na primer:

1. delavci na notranjem transportu;
2. izkušnje sličnih podjetij doma in v inozemstvu;
3. izkušnje delavcev, ki delajo na notranjem transportu v ostalih industrijah;
4. sestanki tehničnih društev;
5. sejmi;
6. proizvajalci opreme za notranji transport;
7. razni biroji in instituti, ki se bavijo s temi problemi;
8. inženirji in tehniki — svetovalni organi;
9. strokovne knjige, časopisi in filmi.

Dobro organiziran notranji transport, kot je že rečeno, docela osvobodi kvalificiranega delavca od notranje transportnih del, pokaže rezultate v večji produktivnosti na delavca, povečanje proizvodnje, urejena skladišča, hitri prenos materiala itd. Neko tekstilno podjetje v Avstriji je povečalo proizvodnjo za 85%. Od tega je doseglo 40% povišanja samo zaradi modernizacije notranjega transporta.

V zunanjem svetu kot na primer: ZDA imajo v tovarnah za opravljanje notranjega transporta številne stroje in naprave, ki so relativno zelo poceni. Najmodernejše transportno sredstvo je motorni stroj „viličar“. Ta stroj je sposoben, da dviga in vleče, naklada in razklada. Obliko in funk-

cijo tega stroja si lahko predstavljate iz slike 2, ko razklada in naklada material iz normalnotirnega voza na kamion. S takimi in podobnimi stroji, različnih kapacitet, prilagojenimi tehnološkemu procesu se prevažajo surovine, fabrikati ali polfabrikati od delovnega mesta do delovnega mesta, skratka od normalnotirnega voza, ki pripelje surovino, prek vseh delovnih procesov in transportnih operacij do nakladalne rampe oziroma odpreme. Da se material lahko prevaža od delovnega do delovnega mesta, so za to posebno urejene podložne plošče, katere tudi lahko opazite na sliki 2. Statistika ugotavlja, da obratuje v Ameriki 250.000 transportnih strojev „viličarjev“. Podložnih plošč, raznih velikosti, pa je v obratovanju preko 100 milijonov.

V urejenem notranjem transportu igrajo podložne plošče zelo veliko vlogo. V Ameriki je preko 60 patentov potrjenih samo za podložne plošče. Podložna plošča ima funkcijo, da se vsi materiali, razen masovnih surovin kot ruda, koks, premog, prevažajo in nakladajo naloženi na tej podložni plošči od delovnega do delovnega procesa. Na sliki 2. vidite, kako prvi delavec nalaga zaboje na podložno ploščo in tako naloženi zaboji gredo naprej preko vseh transportnih operacij do potrošnika, ki razklada zaboje z iste podložne plošče kot jo je naložil prvi delavec. Podložne plošče so različnih oblik, prilagojene materialu, ki se transportira. Lahko so tudi v obliki lesenih, železnih, mrežastih zabojev. Podložne plošče krožijo po proizvodnem procesu z materialom vse do nakladalne rampe in še dalje do konsumenta. Vračajo se nazaj v podjetje kot embalaža. Velika prednost podložnih plošč je tudi v tem, da se material lahko lepo naklada v višino s transportnim strojem „viličarjem“, s čimer dosežemo sistematično ureditev skladišč. Oglejte si skladišče novih predelovalnih obratov, žebjarne, opekarne, varilne žice, skladišče v Hrenovici, na Blejski Dobravi. Povsod ležijo produkti na golih tleh, namesto na podložnih ploščah ali zabojih. Žičar, opekar, hladno valjavec, žičar, elektročni delavec itd., ki proizvaja, mora že pri svojem proizvodnem stroju naložiti gotov izdelek na tako prirejeno podložno ploščo. Tako naloženo ploščo enostavno dvigne motorni stroj „viličar“ izpred stroja in jo položi do dva metra visoko v skladišče ali pa takoj v normalnotirni voz. Tako naložen voz gre naprej v poljubni razdalji do konsumenta, ki ga zopet razloži s podobnim strojem. Tako si lahko zamislite, koliko je prihranjenega truda v dviganju delovni sili in kako hitro je material transportiran iz skladišča v državni voz.

Navadni stroji so zelo ekonomični in okretni. Rentabilnost opravljanja notranjega transporta s podobnimi stroji lahko ugotovite iz slike 3. Slika 3 nam pokaže ekonomično transportiranje zabojev. Namesto teh zabojev si lahko mislimo tudi žico, žičnike, šamotno opeko, valjane trakove itd. V Švici se 80% materiala, ki se prevaža po podjetjih in po državnih železnicah, prevaža po sistemu podložnih plošč in z motornimi „viličarji“. Tudi železniške prekladalne postaje in skladišča so urejena po tem sistemu. Notranji transport se opravlja še z drugimi stroji kot: ročni vozički na hidravlični dvig, elektro-kare, buldožerji za kopanje in nakladanje, avtomobili jahači in ostalimi transportnimi napravami kot sem jih navedel že prej.

Moderno urejeno podjetje s tako organiziranim notranjim transportom praktično ne pozna ozkotirnih železniških naprav. Prevažanje z ozkotirno parno lokomotivo se je pokazalo kot zelo nepraktično in nerentabilno. Glavni razlog je ta, da je prevoz zelo drag, material, ki se mora prepečljati iz enega v drugi obrat, pa križari preko neštetihi tirov in kretnic sem in tja preden dospe na določeno mesto. Seveda to pravilo ne velja za vsako podjetje enako.

V Železarni Jesenice že obstoja obrat transport, ki ima določene funkcije. Te funkcije pa so omejene oziroma uravnane na podlagi nujnosti tehnološkega procesa. Sedanja organizacija zajema celoten zunanji transport. Notranji transport pa zajema

ma le delno. Zajema ga v glavnem v posluževanju obratov s surovinami, ki se razkladaajo v skladišča in z nakladanjem surovin, ki se nahajajo izven obratov. Notranji transport, celotno kroženje materiala od proizvodnega do proizvodnega procesa v obratih je prepuščen in se opravlja po stari tradiciji. Vzrok temu je nesistematična oblika poslopij, krajevne in terenske prilike, neurejena skladišča ter zastarele transportne naprave. Mnogo novega se je zgradilo po osvoboditvi, vendar pa je organizacija notranjega transporta ostala pri starem.

V pogledu boljše organizacije notranjega transporta, mehanizacija v raznih variantah, ki se da urediti tudi z dokaj ceninimi sredstvi, ima naše podjetje še popolnoma neobdelano strokovno polje. Ne more se pa trditi, da se v nekem podjetju z zastarelo metodo ne da zboljšati notranji transport. To velja tudi za Železarno Jesenice. K temu delu je treba pristopiti z zaupanjem in prepričanjem, da se notranji transport da urediti in zboljšati. Današnji družbeni red pa nam narekuje eno najvažnejših nujnosti, da vsa spoznanja in znanje s področja, ki zadevajo produktivnost, zberemo in jih začnemo konkretno uveljavljati v podjetju.

Upam, da bo ta obravnava organizacije notranjega transporta, ki sem jo skušal razložiti, vzbudila med člani delovnega kolektiva nekaj misli in racionalizacijskega sodelovanja.

Niko Bernard

● Mladinci!

● Mladinke!

● Delavci!

● Delavke!

● Člani družbenih organizacij!

● Člani komunske skupnosti!

**»Železar« je vaše glasilo,
zato dopisujte v »Železarja«!**

„Lepo je v naši domovini biti mlad“

Ob 10. obletnici mladinskih delovnih brigad

V mesecu marcu je mladina Jugoslavije praznovala 10. obletnico ustanovitve delovnih brigad. Na poziv tovariša Tita ob Novem letu 1946 je mladina Beograda — glavnega mesta socialistične Jugoslavije prva sprejela na svoja ramena številne obveznosti, njej pa so sledile mladinske organizacije v ostalih republikah. Mladina Jugoslavije se je tokrat zavedala položaja, ki ni bil rožnat. Porušene in požgane vasi ter

jektov, med drugim je zgradila tovarno težkih orodnih strojev Ivo Lola-Ribar v Železnikih pri Beogradu, precej truda pa so mladi ljudje iz vse države vložili tudi v gradnjo avtoceste Zagreb—Beograd. Pri vsem tem delu je sodelovalo nad 1 milijon članov mladinske organizacije iz vse države, vrednost dela pri opravljenih delovnih akcijah pa gre v milijardne zneske. Ko je že govora o veličastnem delu, ki so ga opravile mladinske

Odkritje spominske plošče delavnim brigadami na peronu
Železniške postaje na Jesenicah

razdrte ceste in železniške proge so terjale delo in nemajhnih naporov. Mladina se je tokrat lotila številnih akcij, med drugim tudi gradnje mladinske proge Brčko—Banovići v dolžini 90 km. Število prostovoljnih delovnih dni, ki so jih opravili člani mladinske organizacije, je prehajalo v milijone, samo v počastitev III. kongresa mladinske organizacije so mladinci opravili pri obnovi domovine 5.700.000 delovnih ur. Tudi leto pozneje je mladi rod Jugoslavije krepko sodeloval pri gradnji objektov, ki so bili republiškega in zveznega značaja odnosno pomena. Mladinska organizacija v teh letih ni držala križem rok, saj je sodelovala pri gradnji mnogih tovarniških ob-

delovne brigade po vsej naši državi, moramo povedati, da mladina Jugoslavije pri svojem naporu in vsestranskem prizadevanju ni bila osamljena. Vzgledu mladih ljudi iz vse naše države je sledila tudi napredna mladina iz drugih držav. Ob tabornem ognju ter prepevanju revolucionarnih pesmi se je kalila zavest mladih ljudi, hkrati pa se je izražala solidarnost tisocev mladih ljudi iz vsega sveta, ki so s pčnosom gledali na mladi rod socialistične Jugoslavije in podvige, kakršne najdemo le malokje v svetu. Mladina Jugoslavije je za opravljeno delo prejela priznanje v obliki številnih odlikovanj brigad ter posameznih mladincev, ki so sodelovali pri akcijah na

gradbišču gradnje proge Šamac—Sarajevo in drugod.

Mladina Jugoslavije se je letos na zelo dostojen način spominjala velikih delovnih akcij, ki bodo ostale brigadirjem in brigadirkam v trajnem in nepozabnem spominu. V številnih krajih so se odločili, da bodo spomin na to obletnico počastili z novimi delovnimi akcijami v lokalnem merilu. Na Jesenicah so organizirali slavnostno akademijo, v nedeljo 25. 3. 1956 pa so odkrili spominsko ploščo na peronu nove železniške postaje, saj je pred leti pri delih sodelovalo precej mladih ljudi tudi na tem gradbišču.

Po delu v tovarni, skrbijo za rejo malih živali

Večina delavcev, ki delajo v železarskem delovnem kolektivu na Jesenicah in Javorniku, se po rednem delu v tovarni ukvarja z najrazličnejšo dejavnostjo. Veliko jih je, ki bi težko živeli v brezdelju, zato jih vidimo zelo pogosto v planinskih, športnih in kulturnih organizacijah. Vedno več pa je tudi naših delavcev, ki svoj, sicer zelo skopo odmerjeni, prosti čas porabijo za delo v društvih rejcev malih živali. Omenjena društva so bila vse do pred kratkim le na papirju in le malo je bilo ljudi, ki bi vedeli kaj več o humanem delu ljudi, kateri se z veliko ljubeznijo ukvarjajo z intenzivno vzrejo perutnine. V zadnjem času se je stanje v našem gorenjskem kotu nekoliko izboljšalo. Delo v društvih malih živali na Jesenicah, Javorniku, Blejski Dobravi in drugih krajih jeseniške občine je postalo živahno in razgibano. Odbori teh društev so opravili mnogo drobnega dela, ki pa je rodilo lepe sadove. Samo na Javorniku, kjer obstoja

Po vsej verjetnosti bodo v našem delavskem kraju ponovno zgrabili za delo, saj jih čaka precej nalog. Predvidevajo, da bi člani mladinske organizacije na Jesenicah sodelovali, odnosno pomagali s svojim delom pri izgradnji kopališča na Javorniku, dalje pri izravnavanju terena na športnem igrišču pod Možakljo in pri gradnji športnega prostora v Zirovnici in drugod. Članom mladinske organizacije želimo pri njihovem bodočem delu kar največ uspehov, ki jih bodo dosegli če bodo vsestransko sledili vzgledu mladinskih delovnih brigad, ki so bile pred desetiimi leti kovačnica mladih ljudi Jugoslavije.

okrog 170 vnetih rejcev malih živali, so v lanskem letu nabavili nad 17 ton najrazličnejše krme in jo razdeljevali članom svojega društva po primerni ceni. Skrb članov tega odbora je v glavnem ta, da bi bila krma čim bolj izdatna, tako da bi bili rejci zadovoljni z rejo svoje perutnine. Načrti društva rejcev malih živali na Javorniku so sicer zelo lepi in širokopotezni, toda le malo je upanja, da bi jih rejci izvedli v bližnji bodočnosti. Priznati je treba, da imajo gotovi krogi na Jesenicah nekoliko mačehovski odnos do dela in potreb omenjenih društev. Praksa je takšna, da se najrazličnejšim društvom in korporacijam razdeljuje finančna pomoč, čeprav v skromni meri, toda za društva malih živali, ki so na svoj način tudi koristna, pa se nihče dosti ne zmeni. Zelo redki so primeri, da bi to ali ono društvo rejcev malih živali prejele denarno pomoč, ki bi jo zelo potrebovalo. Zato ni čudno, da se tovariši, ki delujejo v teh društvih, počutijo nekoliko osamljene. Pereče vprašanje v delu teh društev so seveda prostori, s katerimi trenutno razpolagajo.

V lanskem letu so si rejci malih živali iz Javornika uredili zasilno skladišče, kjer tudi delijo nabavljeno krmo svojim članom, misliti pa bo treba vsekakor na organizacijo razstave malih živali. Bilo bi zelo zanimivo, posebno zaradi tega, ker takšne razstave nismo videli na Jesenicah že nekaj let. Tudi ureditev umetne valilnice na Jesenicah ali Javorniku bi bila umestna. Vse to bi lahko imeli prav kmalu, če bi bilo na Jesenicah vendar le nekoliko več razumevanja in boljšega odnosa do omenjenih društev. Z namenom, da bi izboljšali dejavnost svojega društva, sa na Javorniku sklenili, da bodo od slej delali v tesnejši povezavi z Splošno kmečko zadrugo na Jesenicah, ki ima podobne cilje in namene.

Pomlad

Kmet se pripravlja in seme deli.
Čebela se drami, zleteti želi.
Ptice se vračajo z juga nazaj,
vse je veselo, ker zimi je kraj.

Zopet pomlad je, vse zeleni,
prva trobentica že rumeni.
Jagoda divja poganja, kali,
sneg v razpokah se zadnji tali.

V močvirju zvonijo spet zvončki v svet,
zvonijo in vabijo mnogo že let
a njih zvonjenje in njihov šepet
sliši pozabljeni le naš poet.

K. F.

Utrinki iz zgodovine

izobraževalnega kulturnoprosvetnega dela naprednega delavstva Jesenic

„... Že na predvečer so bile okrog „Jelena“ zbrane velike množice tovarišev. Vsi smo bili veselo razpoloženi. Mnogi nismo šli spat. Po bližnjih hribih so vsa noč goreli kresovi in pokali možnarji. Policijski komisar se je naslednji dan izrazil, da je grmelo kakor leta 1915 na italijanski fronti. Buržuazija tisto leto še ni upala nastopiti proti nam. Bala se je splošne revolucionarnosti v vsej državi in se je potuhnila.

Koračnice delavske godbe so zjutraj naznačile naš praznik. Pred delavskim domom so se začele zbirati množice, ljudje v prazničnih oblekah, moški z rdečimi ovratnicami in ženske z rdečimi bluzami. Praznovanja so se udeležile tudi deputacije iz kmečkih krajev.

Potem se je izpred delavskega doma razvil sprevod skozi Jesenice. Rdeče zastave in geslo o „diktaturi proletariata“ so bodle oči policije in žandarmerije. Množice so navdušeno vzklikale Prazniku dela.

Nasprotniki so se ta dan potuhnili. Samo izza vogalov so prežali žandarji, a dela niso imeli, ker so bili udeleženci povorke disciplinirani. Popoldne je bil v prostorih Delavskega doma kulturni program, nato pa ljudska veselica, ki jo je „počastil“ s svojo in z udeležbo svojega personala generalni direktor Noot. Morda se je hotel s tem pokazati, da je „prijatelj“ delavstva, kajti čas je takrat dišal po socialistični revoluciji...

ZEJA ZA IZOBRAŽEVANJEM IN POZNAVANJEM ZNANSTVENEGA SOCIALIZMA

Partija je bila v ilegali. Del njenega vodstva so pozaprl, del se je pravočasno umaknil v inozemstvo in tam osnoval znova Centralni komite. Povezava med ilegalnimi partijskimi organizacijami je bila slaba in pomagale so si, kakor so si pač same znale. Tako je bilo tudi s komunisti, ki so ilegalno delovali v okviru rdečega šindikata na Jesenicah ali v okviru jeseniške „Svobode“.

Komuniste je žejalo za znanjem in poznavanjem znanstvenega socializma. V prvih letih ilegale pa ilegalne literature doma ni bilo in morali so je dobivati iz inozemstva. Čez mejo so dobili marsikaj v tujih jezikih, a te so znali le redki. Končno so jeseniški komunisti zvedeli, da v Trstu izhaja slovensko komunistično glasilo „Delo“.

Obrnili so se na ilegalno vodstvo v Ljubljani, naj bi jim priskrbelo ta komunistični list. Vod-

stvo pa se je izmikalo z izgovori, da je prenevarno. Zato so si pomagali sami. V Trst so poslali Janeza Mlakarja, ki je stopil v stik z Ivanom Regentom, znanim borcem za delavske pravice in današnjim predsednikom Zveze Svobod. Ta je Mlakarju utrl pot do uredništva „Il Lavoratore“, kjer se je urejalo in tiskalo tudi slovensko komunistično glasilo „Delo“. Tako so jeseniški komunisti trideset tednov dobivali „Delo“, dokler jim tega jugoslovanska policija ni preprečila.

Leta 1922 sta rdeči sindikat in Svoboda na pobudo komunistov ustanovili univerzo. Njen namen je bil izobraževati delavstvo in širiti njegovo obzorje ter ga tako pripravljati na boje, ki so ga čakali v bodočnosti. Kljub dobremu namenu pa ta ustanova ni rodila zazelenega uspeha. Manjkalo je namreč dobrih predavateljev in tako se je zgodilo, da so na ljudski univerzi predavali tudi predavatelji z nemarksističnimi družbenimi pogledi. Med temi je bil tudi učitelj s Koroške Bele Zupančič, ki je pojmoval in razlagal družbo na podlagi Sv. pisma. S svojimi predavanji je ustvaril med delavstvom zmedene pojme o družbi in družbenih dogajanjih ter napravil veliko idejno škodo delavskemu gibanju na Jesenicah. Tajnik ilegalne partijske organizacije na Jesenicah Ciril Košir je to uvidel in posvaril vodstvo sindikata. Njegova svarila pa niso zalegla. Dobil je celo ukor, dasi so kasnejši dogodki pokazali, da je Košir imel prav. Nekateri člani rdečega sindikata so zabredli zaradi Zupančičevih predavanj v adventizem in kasneje v jehovstvo.

Ob tej priliki naj zapišem nekaj besed o neknekdanjem tajniku partijske organizacije na Jesenicah Cirilu Koširju. Pred ustanovitvijo Socialistične delavske partije Jugoslavije (komunistov) je bil socialdemokrat. Junija 1919, ko se je na Jesenicah ustanovila podružnica komunistične stranke, se je pridružil komunistom in med njimi zavzel kmalu viden položaj. Bil je marksistično razgledan in načitan, kar pričajo ohranjeni policijski dokumenti, napisani ob policijski preiskavi Delavskega doma in pri njem doma na Javorniku. Policija je našla pri njem rokopisne prevode prepovedanih marksističnih del, ki jih je prevajal za jeseniško partijsko organizacijo, v kateri je poleg Stefana Weissa in Franca Ravnika bil najpomembnejši član. Ko so dan po Obznani, ki je postavila Komunistično partijo izven zakona, izgnali iz države predsednika partijske organizacije Stefana Weissa,

ima Košir poleg blagajnika partijske organizacije Ravnika največ zaslug za prehod jeseniške partijske organizacije v ilegalo. 28. julija 1921 pa je policijski komisar železniške policije na Jesenicah, oficial Stepinšek ovadil višjim oblastem tudi tajnika partijske organizacije Cirila Koširja. Isti dan, ko je policijski komisar napisal ovadbo proti Koširju, so bile širom nekdanjega radovljiskega okraja hišne preiskave pri ljudeh, osumljenih komunizma. Te preiskave so vodili, kakor se vidi iz ohranjenega zapisnika žandarji z Jesenic in Javornika, uslužbenci okrajnega glavarstva in detektiv. Take preiskave so bile tudi v Radovljici, v Lescah in na Bledu, najširši obseg pa so zavzele na Jesenicah in Javorniku. Preiskovalci so zelo natančno preiskali Delavski dom pri „Jelenu“ in tam našli nekaj komunistične literature, ki jo je dal na stroj razmnožiti Ciril Košir. Ta se je 5. avgusta 1921, dan kasneje, ko je skupščina izglasovala Zakon o zaščiti države in z njim odvzela imuniteto komunističnim poslancem, umaknil v sosednjo Avstrijo in se v Celovcu povezal s takojšnjo partijsko organizacijo. Tako se je Ciril Košir ognil aretaciji, ki bi ga doletela, kakor je tisoče in tisoče komunistov. Samo skozi beograjske zapore je na primer šlo tiste dni okrog 15.000 partijcev, skojevcev in drugih revolucionarnih delavcev, osumljenih komunizma.

Ciril Košir po pobegu v inozemstvo ni prenehal delovati. Zelo verjetno je bil on organizator ene od številnih ilegalnih poti, katerih so se posluževali komunistični kurirji za zvezo med Centralnim komitejem, ki je bil takrat na Dunaju, in domovino. Te poti so služile tudi za prenos propagandnih letakov in ilegalne literature. Pot, ki jo je po vsej verjetnosti organiziral Košir, je vodila iz Celovca prebo Karavank in Javorniškega rovta. Na tej poti je Košir opravljal nekaj mesecev kurirsko službo, dokler ga niso 26. novembra 1921 ujeli javorniški orožniki in ga izročili sodišču. Ujeli so ga, ko se je že nameraval vrniti čez mejo. Pri njem so dobili tudi pismo, ki ga je pisal Franc Ravnik preganemu nekdanjemu predsedniku partijske organizacije na Jesenicah Stefanu Weissu. Tako je žandarmerija zaprla tudi Ravnika, zanimala pa se je še za nekatere ljudi, omenjene v pismu, med njimi tudi za Jurija Jermana, ki je kasneje v rdečem sindikatu delal komunistom take preglavice. Zanimivo je, da je Jurija Jermana branil takratni komandir orožniške postaje na Jesenicah S. in zapisal o Jermanu stvari, ki bi bile zelo dobrodošle nekdanjim komunistom pri razkrinkavanju tega socialdemokratskega lažnega delavskega voditelja če bi takrat zanje vedeli. V ohranjenem dokumentu namreč piše komandir S., da je nameraval leta 1920 pristopiti k žandarmeriji, a ni, ker je dobil v tovarni boljšo plačo. Zato ni čuda, da so ljudje njegovega kova tolikokrat grozili ljudem (o katerih so sumili, da so komunisti), da jih bodo ovadili policiji.

Buržoazna oblast se je Koširjeve aretacije zelo razveselila, saj je menila, da bo lahko preverila podatke svojih agentov iz inozemstva, predvsem dokument o ilegalnih poteh čez mejo, od katerih so dve odkrili: pot Celovec—Jesenice in pot Celovec—Trbiž—Trst—Selška dolina—Bohinj—Skofja Loka—Ljubljana. V dokumentu o ilegalnih poteh so bili omenjeni tudi nekateri gorenjski komunisti, med njimi Ciril Košir in Franc Ravnik z Jesenic in Franc Rozman iz Bohinja. Na procesu, ki so ga napravili proti Koširju in Ravniku, pa niso izvedeli ničesar. Obtoženca, ki ju je zagovarjal dr. Thuma, znani slovenski alpinist, sta bila oproščena. Košir je bil kaznovan le s tremi meseci zavora zaradi ilegalnega prekoračenja meje.

Po izpustitvi iz zavora se je Ciril Košir vrnil na Jesenice in deloval v partijski organizaciji vse do leta 1924, ko ga je buržoazna oblast izgnala iz države. Od takrat naprej pa je njegova usoda neznana. Nekateri menijo, da se je umaknil na Čehoslovaško, drugi v Sovjetsko zvezo, domnevamo pa tudi lahko kaj drugega, saj bi se Košir po drugi svetovni vojni prav gotovo vrnil v Jugoslavijo, če bi še živel...

Pod tem naslovom bi moral pisati še o ljudeh, ki se niso bali prenašati ilegalno literaturo čez mejo. Med njimi je bil tudi mladi Lojze Vilman, ki ga je zaradi tega buržoazna oblast zaprla leta 1930 in ki danes živi kot upokojenec na Jesenicah. Tudi po letu 1930 imamo take primere, vendar obdobje po tem letu spada že v obdobje konsolidacije Partije v Sloveniji, katere vodstvo je skrbelo, da je imelo partijsko članstvo dovolj študijskega materiala na razpolago, ilegalnega in legalnega. V tem drugem obdobju je delo Ljudske univerze na Jesenicah zaživelo. Vodili so ga Tone Čufar, Franjo Federle in Stane Bokal, generacija novih mladih revolucionarjev, ki so z Gregorčičem, Stražišarji, Oblakom in drugimi dali jeseniški „Svobodi“ revolucionarni značaj.

Miha Klinar

Žalostinka

Minuta pada za minuto,
vsaka je krvava kaplja...
Sonce, v zlati prah razsuto,
v lastni krvi se utaplja.

Oblaki ko ljudje pobiti
nehali so krvaveti...

Zapleteno v črne niti
mi srce ne more peti.

10 let uspešnega dela na Jesenicah

Glasbena dejavnost ima na Jesenicah svojo tradicijo. Lepe uspehe na glasbenem področju so dosegali Jeseničani že pred prvo svetovno vojno, predvsem pa pred drugo svetovno vojno. Takrat so bile na Jesenicah tri godbe na pihala, več manjših inštrumentalnih sestavov, trije pevski zbori in dve gledališki družini, ki sta bili sposobni dajati težja gledališka dela, opremljena s petjem in glasbo. Kvalitetne operete so bile takrat na lepi in celo zavidajoči višini. Dejstvo pa je, da so delovali Jeseničani na glasbenem področju v stari Jugoslaviji največ iz malomeščanskega in strankarskega nagiba. Misliti na vzgajanje delavske mladine potom glasbenih šol je bilo odveč in na ustanovitev glasbene šole na Jesenicah nihče niti pomislil ni, kajti vzgajanje delavske mladine v kulturnem področju ni bilo v skladu s politiko takratnega kapitalizma.

Po drugi svetovni vojni in s tem po zmagi delavskega razreda nad kapitalizmom so začeli na Jesenicah razmišljati o ustanovitvi glasbene šole, potom katere bi se vzgajala delavska mladina v eni najlepših umetnosti. Predstavniki jeseniške glasbene dejavnosti so kovali načrte in na veliko veselje naleteli pri ljudski oblasti na polno razumevanje za ustanovitev glasbene šole na Jesenicah. Že leta 1945 so organizirali glasbeno šolo, ki se je nazivala glasbeni tečaj. Sprejetih je bilo blizu 100 gojencev, ki so se učili klavirja, violine, solo petja in glasbene teorije. Toliko zanimanje za glasbeno šolo na Jesenicah in pa kvaliteno delovanje tečaja sta dali osnovo, da so dobile Jesenice že z naslednjim šolskim letom državno glasbeno šolo. Največje zasluge za uspešen razvoj šole imajo njeni ustanovitelji: Rado Kleč, Lojze Savinšek, France Čelesnik in Polde Ulaga ki so pritegnili k sodelovanju priznano glasbeno pedagoginjo in pianistko prof. Božo Črnivčevo. Prevezla je mesto ravnatelja in profesorja klavirja. Zaradi pomanjkanja strokovnega kadra so pričeli prepo poedinih predmetih. Poleg redne zaposlitve predavajo že vsa leta na jeseniški glasbeni šoli in nosijo zasluge za uspehe, ki jih dosega šola iz leta v leto. Danes ima jeseniška glasbena šola 14 članski predavateljski zbor in 204 gojence. Od predavateljev so le 4 stalno nastavljeni, vsi ostali pa so honorarni. Gojenci se uče violine, violončela, kontrabasa, klavirja, pihal, trobil, petja ter glasbene teorije od prvega do 6 razreda. Vrzal, ki je nastala po

odhodu ravnateljice prof. Črnivčeve v Skopje, je nadoknadil znani glasbenik Rado Kleč, ki vodi šolo prav tako uspešno kot jo je vodila prof. Črnivčeva. Upeljava internih produkcij ter vsakoletne javne produkcije gojencev so najlepši prikaz uspešnega delovanja in vidnega napredovanja jeseniške glasbene šole. Ta je dala že vrsto glasbenikov, ki delujejo na Jesenicah in drugje. Tako so izšli iz šole Kokošinek Boris, Kokošinek Ljubo, Seligo Rudi, Kampič Jože, Noč Remi, Korošec Ivica, Korošec Anton, Lapajne Pavel, Klabus Vital in drugi, ki sodelujejo v jeseniškem orkestru, orkestru radia Ljubljane, ali pa samostojno nastopajo kot vodje inštrumentalnih sestavov, kakor n. pr. Noč Remi, ki je dirigent godbe na pihala „Svobode“ Jesenice, ter Kampič Jože, ki ima svoj inštrumentalni sestav v Ljubljani. Stevilni bivši gojenci jeseniške glasbene šole nadaljujejo glasbeni študij v Ljubljani. Med te spadajo: Kacjanova, Bidovčeva, Sorgo, Trojar, Korošec in drugi. Absolvent jeseniške glasbene šole Klabus Vital je dal ob zaključku šole samostojen koncertni večer, ki je bil najboljši prerez glasbene vzgoje na jeseniški glasbeni šoli. Podoben koncert bo dala letošnja absolventka Mojci Beguševa, poleg te pa bodo letos izšli iz šole še Astrida Ažman, Tina Mihelič in Janez Kokošinek, ki že sedaj uspešno sodelujejo v orkestru jeseniške glasbene šole.

Zasluga za uspehe, ki jih je dosegla šola v teku svojega 10-letnega delovanja, pa je tudi v odgovarjajočih šolskih prostorih, t. j. učilnicah za individualni in skupinski opouk, ki jih ima šola v poslopju gimnazije, kakor tudi v odgovarjajočem številu instrumentov, s katerimi šola razpolaga.

V počastitev svojega 10-letnega delovanja je pripravila jeseniška glasbena šola koncert s solističnimi točkami, dueti, sekstetom, malim in velikim orkestrom itd. Program koncerta so izvajali v glavnem člani predavateljskega zbora, absolventje šole in par gojencev šole. Ves program sta v glavnem naštevala ravnatelj glasbene šole tovariš Rado Kleč in prof. klavirja Silva Gračnarjeva. Koncert je bil v sredo 14. III. v mestnem gledališču na Jesenicah. Poleg številnega občinstva, ki je dvorano polno zasedlo, so bili navzoči zastopniki jeseniških organizacij, zastopnik ljudske oblasti, ter ravnatelj kranjske glasbene šole prof. Lipar in profesor - pianist te šole Avguštinova. Predsednik šolskega odbora Jože Zajc je v uvodnem pozdravu podal kratko po-

ročilo o ustanavljanju in predvsem o delovanju šole. Koncertni večer je bil izredno glasbeno doživetje za Jesenice. Pod taktirko Rada Kleča je izvajal orkester glasbene šole Mozartovo uverturo „Titus“ in Bellinijevo fantazijo „Norma“. S tokratnim nasto-

pokazalo, da si želi podobnih nastopov, ki jih zadnje čase na Jesenicah skoraj ni bilo. Izredno je navdušil občinstvo oboist Ivan Jenko z izvajanjem „Koncertom“ za oboo in orkester, ki je obsegal Larghetto, Allegro, Siciliana in Allegro giusto. Prav tako

Orkester glasbene šole je nastopil na jubilejnem koncertu

pom je orkester dokazal visoko kvaliteto in uvrstitev med najboljše orkestre. Nadaljnji program je obsegal Vilharjevo „Oj vstani, sonce moje“, ki jo je zapela altistka Elza Cegnarjeva. Tenorist Lado Rotar pa je zapel Shubertovo „Podoknico“, Pavlca Klečeva in Elza Cegnarjeva sta zapeli dvospjev Čajkovskega „Jutranja zarja“. Oboist Ivan Jenko je zaigral ob spremljavi komornega orkestra Cimarosov „koncert“ za oboo in orkester. Salonski orkester je pod vodstvom tov. Čelesnika odigral Rossinijevo uverturo „Tankred“. Sopranistka Pavlca Klečeva je zapela Pavčičevo „Pastirica“. Klečeva in Rotar sta zapela ob spremljavi orkestra Tijardovičev dvospjev iz operete „Mala Floramye“. Pavlca Klečeva, Berta Razingerjeva, Elza Cegnarjeva, Janko Tavčar, Lado Rotar in Lojze Jeraša pa so zapeli ob spremljavi orkestra sekstet iz Smetanove opere „Prodana nevesta“. Za zaključek pa je zaigrala letošnja absolventka glasbene akademije v Ljubljani in profesor jeseniške glasbene šole Lizstov klavir solo „Vzdih“. Solo točke sta pri klavirju spremljala Silva Gračnarjeva in Lojze Savinšek. Vse točke programa so bile dobro naštudirane in kvalitetno podane, zato so bili nastopajoči deležni izrednega priznanja. Na tokratnem koncertnem večeru je jeseniško občinstvo

je navdušila pianistka Sonja Markizetijeva z Lizstovim „Vzdihom“. Napačno pa bi bilo mnenje, da ostale točke programa niso bile prav tako kvalitetno podane in prav tako nagrajene s strani občinstva kot omenjene, saj moramo reči, da je bil ves program koncerta dobro naštudiran in več kot dovršeno podan. Z omenjenim koncertom so predavatelji jeseniške glasbene šole dostojno počastili 10-letnico ustanovitve glasbene šole na Jesenicah. Istočasno so dokazali javnosti, da razpolaga glasbena šola s priznanimi učnimi močmi, katerim je z veseljem zaupati jeseniško delavsko mladino za glasbeno vzgajanje. Poleg vseh nastopajočih ima največje zasluge za kvalitetno izveden koncertni večer ravnatelj šole Rado Kleč.

V znak priznanja je prevzel občinski ljudski odbor plačilo vseh režijskih stroškov koncerta in omogočil ponovitev koncerta za dijake jeseniške gimnazije in jeseniškega oddelka tehnične srednje šole. Ponovitev koncerta je bila 21. marca. Nabito polna dvorana mladih dijakov je z istim navdušenjem sprejela izvajanje koncerta in program od točke do točke dostojno nagrajevala. S ponovitvijo koncerta za jeseniško dijaštvo je odigrala jeseniška glasbena šola važen moment za zainteresiranost mladine

za glasbeno kulturo. S takimi koncerti bi bilo moč vzgojiti na Jesenicah koncertno publiko, ki jo je bore malo. Mirno lahko rečemo, da bi bilo organiziranje letno vsaj po enega brezplačnega koncerta za šolsko mladino zelo pozitivno.

stavljajo sami gojenci, bo prav tako nastopil na prihodnji prireditvi pa tudi pionirski pevski zbor bo s svojim nastopom počastil 10-letnico obstoja šole. Kot letošnja absolventka bo na eni omenjenih produkcij nastopila tudi Mojci Beguševa s klavirskim

Sonja Markizeti — absolventka akademije za glasbo pri izvajanju Lizstove skladbe »Vzdih« na jubilejnem koncertu glasbene šole

Ker je program omenjenega koncerta, ki ga je naštudirala glasbena šola v proslavo 10-letnice svojega obstoja, primeren tudi za gostovanja v drugih krajih, se je glasbena šola odločila gostovati s programom tokratnega koncertnega večera tudi v jeseniški bolnici, na Javorniku, v Skofji Loki, v Kropi in morda še kje drugje.

Jubilejno leto pa jeseniška glasbena šola ni počastila le s tem koncertom temveč ima predvidenih še več nastopov. Skupno z mešanim pevskim zborom jeseniške „Svobode“ ima v študiju Radovan Gobčevo „Kantato“ za mešani zbor, solo in orkester „Osvoboditeljem“. Solški godalni orkester, ki ga se-

koncertom. Vse te prireditve imajo namen počastiti 10-letnico uspešnega delovanja in seznaniti ne le Jesenice temveč široko javnost z delom glasbene šole na Jesenicah, ki je v predaprilski Jugoslaviji ni bilo mogoče ustanoviti in ki je takoj po osvoboditvi zaživela in skozi 10-letje dosegla zavidanja vredne uspehe.

Soli, ki spada med najboljše glasbene šole v Sloveniji, k 10-letnici obstoja ter k velikim uspehom čestitamo tudi mi in želimo takega delovanja tudi v bodoče in nadaljnega vzgajanja delavske mladine na področju najlepše umetnosti — glasbe.

U. P.

Fizkultura in šport

Novi strelski sodniki na Gorenjskem

Potreba po strelskih sodnikih na Gorenjskem in tudi v drugih strelskih okrožjih se kaže že več let, kar posebno dobro vedo strelci, ki na manjših meddružinskih tekmovanjih streljajo brez pravega nadzorstva. Marsikateri strelec je na večjih tekmovanjih

celo zelo presenečen, če mu kaka že ukoreninjena navada pri streljanju ni dovoljena. Pri vsakem športu obstojajo pravila in ta pravila morajo pojasnjevati sodniki na športnih prireditvah. V strelskem športu so pravila še posebno mnogolična, saj mora izprašani sodnik poznati celo vrsto pravil-

nikov (o tekmovanjih, o državnih rekordih, disciplinski in sodniški pravilnik), nadalje mora poznati statut SSJ, organizacijo tekmovanj, ocenjevanje in sojenje, vse vrste orožja in strelske discipline, čuvanje orožja in praktično delo kot sodnik.

Z namenom, da se usposobi čim več strelskih sodnikov, je strelska družina „Matija Verdnik“ na Jesenicah organizirala enotedenski seminar za strelce, ki so imeli vse pogoje, da postanejo sodniki.

Seminarja se je udeležilo okoli 20 strelcev iz okoliških strelskih družin in sicer z Bleda, Bohinja, Lesc, Radovljice, Javornika in Jesenic. Iz neznanih vzrokov pa se iz SD Kranjska gora in Mojstrane seminarja ni nihče udeležil. Mogoče je to zopet dokaz več, da te družine spijo spanje pravičnega.

Po zaključku seminarja za strelske sodnike je 15 prijavitelcev pred štiričlansko komisijo položilo izpite. Tudi tovariš Von-

čina Edo iz okrajnega strelskega odbora, ki je bil član komisije, je izrazil zadovoljstvo nad znanjem, ki so ga pridobili strelci na seminarju. Dokaz resnega dela na seminarju so bili doseženi uspehi, saj je nekaj članov položilo izpit z odličnim uspehom in so postali takoj sodniki II. razreda.

Po končanih izpitih, ki so trajali nekaj nad 4 ure, pa so se še vsi, tudi člani izpitne komisije, pomerili v streljanju z zračno puško. V tem srečanju so se odrezali Jeseničani in so prva mesta zasedli: Dimc Mirko s 124 krogi od 150 možnih, Lah Mirko s 124 in Slivnik Valentin s 120 krogi.

Spričo uspeha seminarja za strelske sodnike je tov. Saksida Ivo, predsednik SD Jesenice povedal, da bomo letos jeseni organizirali še en tak tečaj sodnikov in s tem povečali kader strelskih sodnikov.

A. H.

Vesti o naših sodelavcih

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega moža in očeta

JANEZA KAVALARJA

se pristrčno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, jeseniški godbi in pevcem, organizacijam in društvom na Hrušici, obratnem kolektivu hladne valjarne in vsem, ki so z nami sočustvovali in ga v tako častnem številu spremili do preranega groba.

Posebna zahvala dr. Brandstetterju in dr. Hafnerju, kakor tudi strežnemu osebju za lajšanje trpljenja in skrb v času pokojnikove bolezni.

Žalujoči žena, otroci in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše nenadomestljive mame, stare mame in prababice

MARIJE MIKELJ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v težkih urah pomagali in nas tolažili. Zahvaljujemo se tudi dr. Čehu za dolgoletno zdravljenje, jeseniški godbi in javorniškemu pevcem za žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki ste našo ljubljeno mamo spremili na zadnji poti.

Žalujoči otroci Matevž, Polde, Tončka in Marica, vnuki Mici, Hilda, Srečko in Miloš ter pravnuka Ljudvik in Biserka.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega in nepozabnega

Toneta Ahačiča

delavcem iz elektrodelaavnice obrata se iskreno zahvaljujemo njegovim sodelavcem Javornik III. Zahvaljujemo se vsem trem godbam za spremstvo na njegovi zadnji poti, dalje vsem darovalcem cvetja in nagrobnih vencev. Posebno zahvalo izrekamo tov. Knificu Mirku in Zakotniku Branku za izkazano pomoč ob težkih dnevih izgube ter vsemu prebivalstvu Javornika in Koroške Bele, ki je našega Toneta spremljalo v tako velikem številu na poti v njegov prerani grob.

Žalujoča družina Ahačič

ZAHVALA

Ob izgubi moža in nepozabnega očeta

Antona Horvata

se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem iz obratnega kolektiva Javornik II za izkazano pomoč. Zahvaljujem se ob tej priliki tudi primariju v jeseniški bolnišnici dr. Brandstetterju za izkazano nego, skrb in pozornost v času njegove bolezni, kakor vsem darovalcem cvetja in nagrobnih vencev ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Žena Marija Horvat, otroci in ostalo sorodstvo

PREKLIC

Preklicujem kot neresnično in obžalujem vse, kar sem žaljivega govoril o tov. Lešniku Francu iz Mojstrane št. 152, prav posebno dne 24. 2. 1956 na postaji ter se mu zahvaljujem, da je umaknil kazensko tožbo.

Koželj Andrej
Primskovo št. 128

PREKLICI

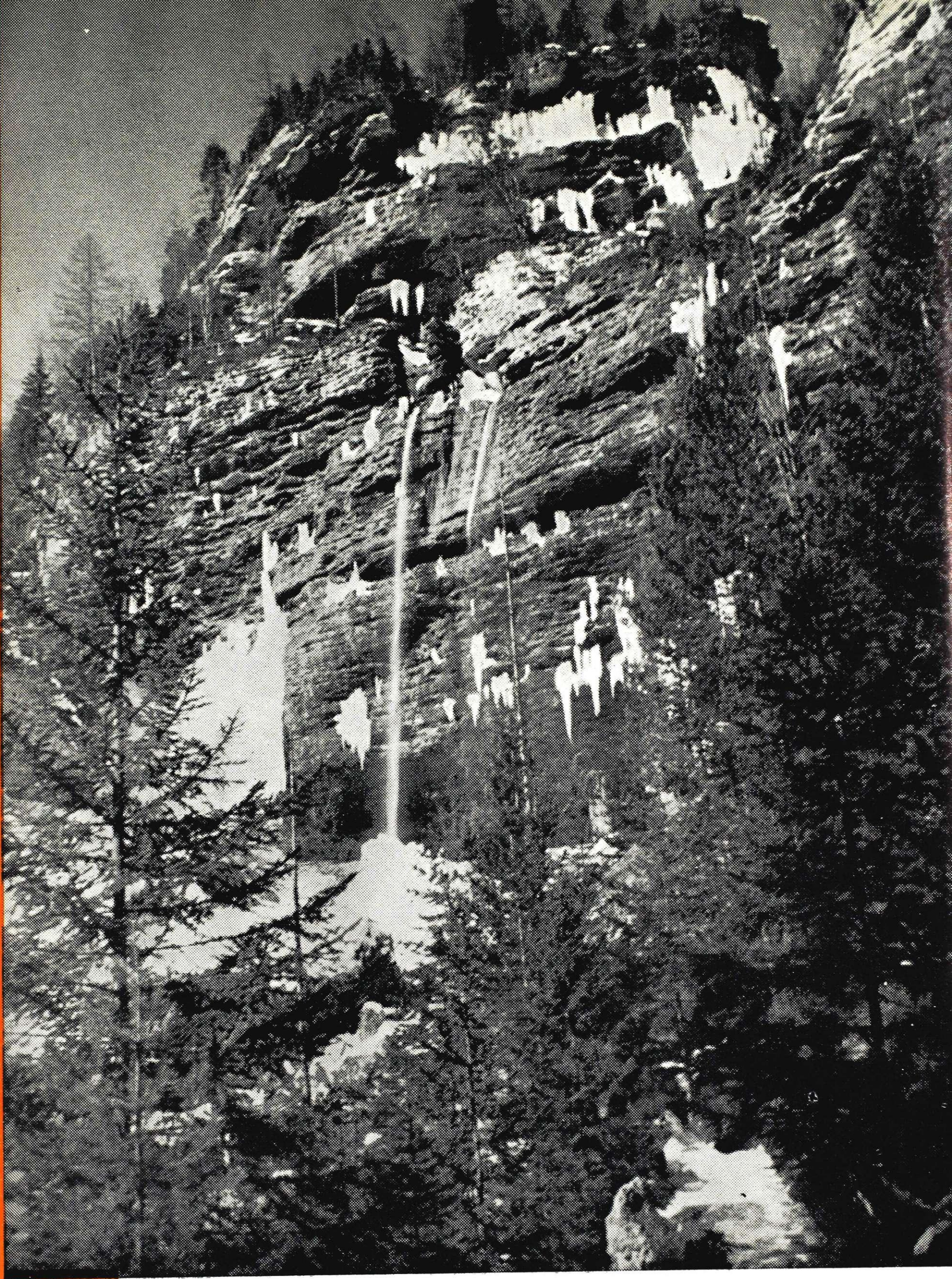
Preklicuje se veljavnost izkaznic za vstop v Železarno, glasečih se na imena: Djokanovič Mijo Jav. III, Mesec Franc Promet. odd., Žagar Marija Jav. II, Kuzmin Lado Jav. II, Mulaj Franc Martinarna, Kavčič Edo el. del., Bancej Anton MIŠ, Rupnik Edvard MIŠ, Kristan Zoran MIŠ, Mavrič Joži, Pogačar Mirko Plavž, Legan Rado Jav. III, Jurij Rant Meh. del.

UMRLI SO:

Belaja Bajra (Javornik I), Stegnar Rudolf (Transport), Mandič Jovan (Javornik I), Čuden Janko (Javornik III) in Kreslin Mirko (transport).

Svojem iskreno sožalje!

Širite „Železarja“

*S*lap Peričnik se je osvobodil
ledenega oklepa